

2. Sociální vývoj

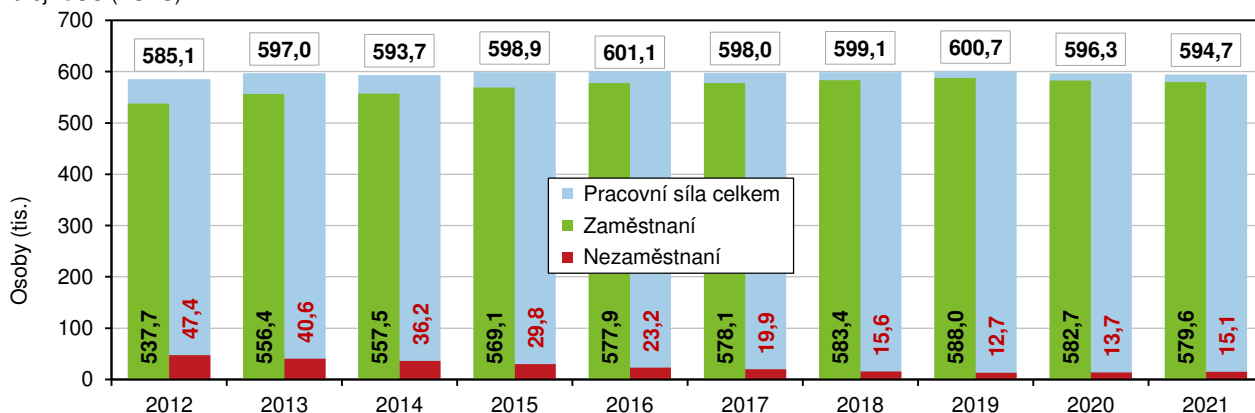
Zaměstnanost, ekonomická aktivita

Zdrojem údajů o ekonomické aktivitě obyvatelstva je výběrové šetření pracovních sil.

Z výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS) jsou získávány údaje o pracovní síle, míře ekonomické aktivity, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti. Obyvatelstvo ve věku 15 a více let tvoří osoby ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Účastníci trhu práce vytváří možný lidský potenciál – pracovní sílu. Využitou pracovní silou jsou zaměstnaní v národním hospodářství, druhou část pracovní síly tvoří nezaměstnaní. Skupinu osob ekonomicky neaktivních tvoří v základním dělení důchodci, žáci a studenti a osoby pečující o rodinu. Při posuzování výsledků VŠPS je třeba mít na zřeteli, že se jedná o výběrové šetření, výsledné údaje jsou reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů.

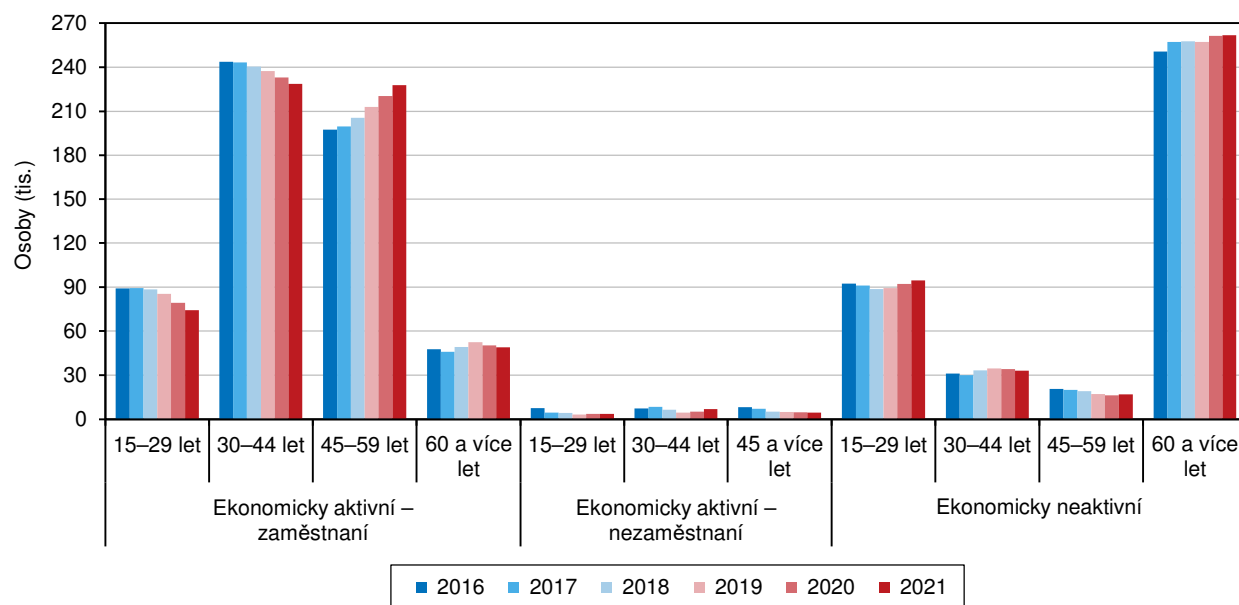
Graf 2.1 Pracovní síla v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Graf 2.2 Obyvatelstvo 15leté a starší podle ekonomické aktivity a věku v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Pracovní sílu v kraji tvoří téměř 600 tisíc osob

V roce 2021 žilo podle výsledků VŠPS v Jihomoravském kraji 1 000,8 tis. obyvatel starších 15 let. Pracovní sílu tvořilo 594,7 tis. osob (332,9 tis. mužů a 261,8 tis. žen). V členění podle ekonomického postavení pracovní sílu tvořilo 579,6 tis.

... meziročně se však velikost pracovní síly mírně snížila.

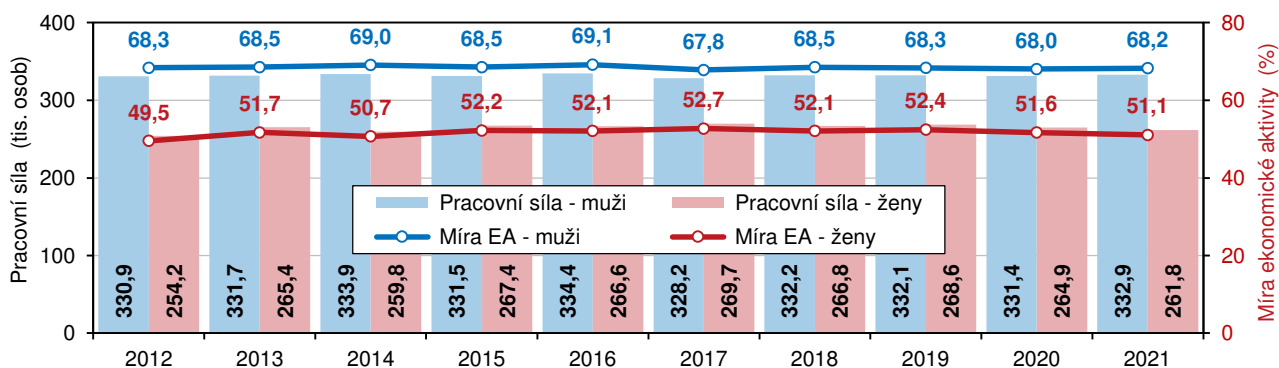
zaměstnaných a 15,1 tis. nezaměstnaných. Po dlouhodobém mírném nárůstu velikosti pracovní síly zaznamenáváme mírný pokles v letech 2020 i 2021. Meziročně velikost pracovní síly poklesla o 1,7 tis. osob (počet zaměstnaných klesl o 3,1 tis. osob a počet nezaměstnaných se zvýšil o 1,4 tis. osob).

Ve skupině ekonomicky neaktivních osob tvoří téměř dvě třetiny osoby ve věku 60 a více let.

Nárůst počtu ekonomicky aktivních byl v posledních 10 letech podporován starší generací (45 až 59 let) a generací ve věku 60 a více let, do roku 2017 i střední generací (30 až 44 let). V případě nejstarší skupiny ekonomicky aktivních se projevil vliv legislativních změn spojených s úpravami věku pro odchod do starobního důchodu. Podíl 60letých a starších na pracovní síle byl proti roku 2005 dvaapůlkrát vyšší a v roce 2021 činil více než 8 %. Nástup „demograficky“ slabších ročníků se projevil poklesem počtu osob ve věku 15 až 29 let, a to v posledních 8 letech mezi ekonomicky aktivními (s výjimkou nepatrného nárůstu v roce 2017). Mezi ekonomicky neaktivními se každoročně (s výjimkou nepatrného snížení v roce 2015 a 2019) zvyšoval počet osob 60letých a starších, v roce 2020 tvořily téměř dvě třetiny ekonomiky neaktivních.

Graf 2.3 Pracovní síla a míra ekonomické aktivity podle pohlaví v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Pokles míry ekonomické aktivity byl zaznamenán u žen.

Míra ekonomické aktivity (EA¹) podle výsledků VŠPS činila 59,4 % a meziročně poklesla o 0,2 bodu. Nejvyšší míra EA byla v kraji vykázána v roce 2016, a to 60,4 %. Míra EA mužů v roce 2021 proti roku 2020 vzrostla o 0,2 procentního bodu na 68,2 %. Nejvyšší míra EA mužů v uplynulých 10 letech byla zjištěna v roce 2016, a to 69,1 %. U žen tento ukazatel meziročně poklesl o 0,5 bodu na 51,1 %, nejvyšší hodnota v posledním období byla zaznamenána v roce 2017, a to 52,7 %.

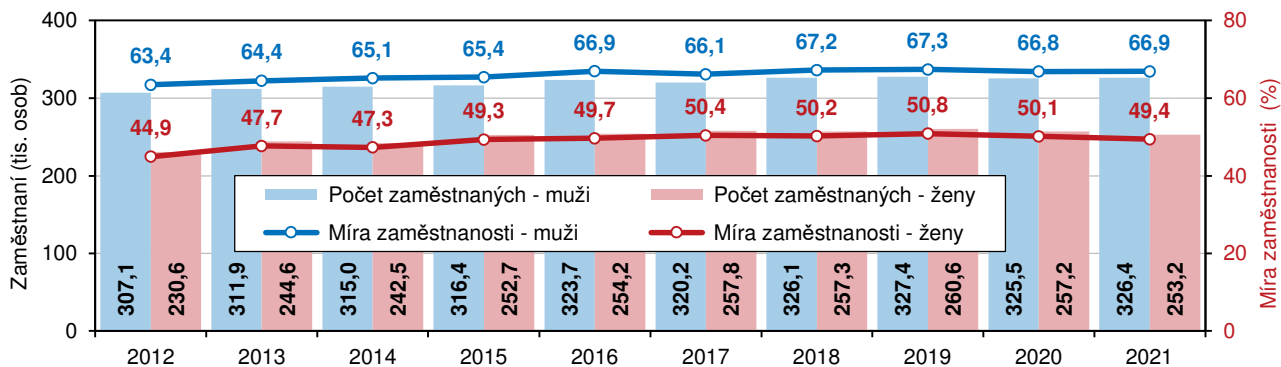
Snížil se počet zaměstnaných, míra zaměstnanosti žen poklesla, mužů mírně vzrostla.

V roce 2021 bylo mezi zaměstnanými v kraji 326,4 tis. mužů a 253,2 tis. žen, meziročně se počet zaměstnaných žen snížil o 3,9 tis., počet zaměstnaných mužů vzrostl o 0,9 tis. Změnám v počtu zaměstnaných odpovídaly i změny v míře zaměstnanosti podle pohlaví. Míra zaměstnanosti mužů vzrostla z 66,8 % v roce 2020 na 66,9 % v roce 2021 (nejvyšší hodnoty 67,3 % dosáhla v roce 2019), míra zaměstnanosti žen poklesla z 50,1 % na 49,4 % (na nejnižší hodnoty 44,5 % klesla v roce 2011). Celková míra zaměstnanosti dosáhla 57,9 %, proti předchozímu roku se snížila o 0,3 bodu.

¹ Míra ekonomické aktivity je podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných, tedy pracovní síly, na počtu osob starších 15 let; míra zaměstnanosti je podíl počtu zaměstnaných na počtu osob starších 15 let; obecná míra nezaměstnanosti je podíl nezaměstnaných z pracovní síly.

Graf 2.4 Zaměstnaní a míra zaměstnanosti podle pohlaví v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

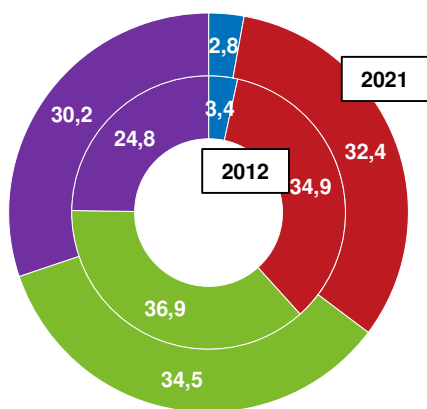
Zvyšuje se úroveň vzdělanosti zaměstnaných, podíl osob s vysokoškolským vzděláním za 10 let vzrostl o 5 procentních bodů.

Porovnání vzdělanostní struktury zaměstnaných v delším časovém období dokládá nárůst vzdělanosti. V roce 2021 se v kraji v porovnání s rokem 2012 snížil podíl zaměstnaných se základním vzděláním či bez vzdělání o 0,6 procentního bodu na 2,8 %, podíl středoškoláků bez maturity poklesl o 2,5 bodu na 32,4 % a podíl osob se středním vzděláním s maturitou o 2,3 bodu na 34,5 %. Podíl vysokoškoláků mezi zaměstnanými tak dosáhl 30,2 %, za 10 let vzrostl o 5,4 bodu a mezi kraji byl 2. nejvyšší (po Praze s podílem vysokoškoláků 50,8 %). Podíl zaměstnaných, kteří mají maturitu či vyšší vzdělání, v kraji vzrostl na 64,7 %, tedy o 3,1 bodu.

Graf 2.5 Zaměstnaní podle vzdělání a odvětvových sektorů v Jihomoravském kraji

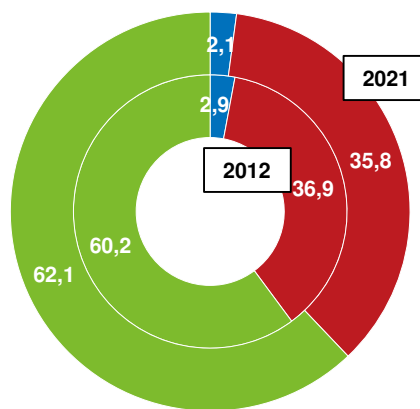
Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Zaměstnaní podle dosaženého vzdělání v %

■ Základní vzdělání a bez vzd. ■ Střední bez maturity
■ Střední s maturitou ■ Vysokoškolské

Zaměstnaní podle sektorů v %

■ Primární ■ Sekundární ■ Terciární

Podíl zaměstnaných ve službách posílil na úkor zaměstnanosti v primárním a sekundárním sektoru.

Struktura zaměstnanosti podle sektorů v kraji nezaznamenala s odstupem 10 let již nijak výrazné změny. U zastoupení sekundárního sektoru se podíl snížil o 1,1 bodu na 35,8 %. Podíl zaměstnanosti v sektoru služeb vzrostl o 1,9 bodu na 62,1 %, podíl zaměstnaných v zemědělství poklesl o 0,8 procentního bodu na 2,1 %. Zaměstnanost v terciárním sektoru byla v roce 2021 mezi kraji 3. nejvyšší (po Praze a Středočeském kraji).

Podnikatelé tvořili 14 % zaměstnaných ...

Z hlediska postavení v zaměstnání mezi zaměstnanými dlouhodobě převažují zaměstnanci (vč. členů produkčních družstev). V roce 2021 v kraji tvořili 85,9 % zaměstnaných, 13,8 % ze zaměstnaných byli podnikatelé (zaměstnavatelé a pracující na vlastní účet). Meziročně se podíl zaměstnanců zvýšil

... proti předchozímu roku se jejich podíl snížil.

o 1,6 procentních bodů, podíl podnikatelů klesl o 1,2 bodu a mezi kraji patřil spíše k nižším.

Podle klasifikace zaměstnání v letech 2016 až 2021 byli nejčetnější skupinou zaměstnání v pozici specialistů.

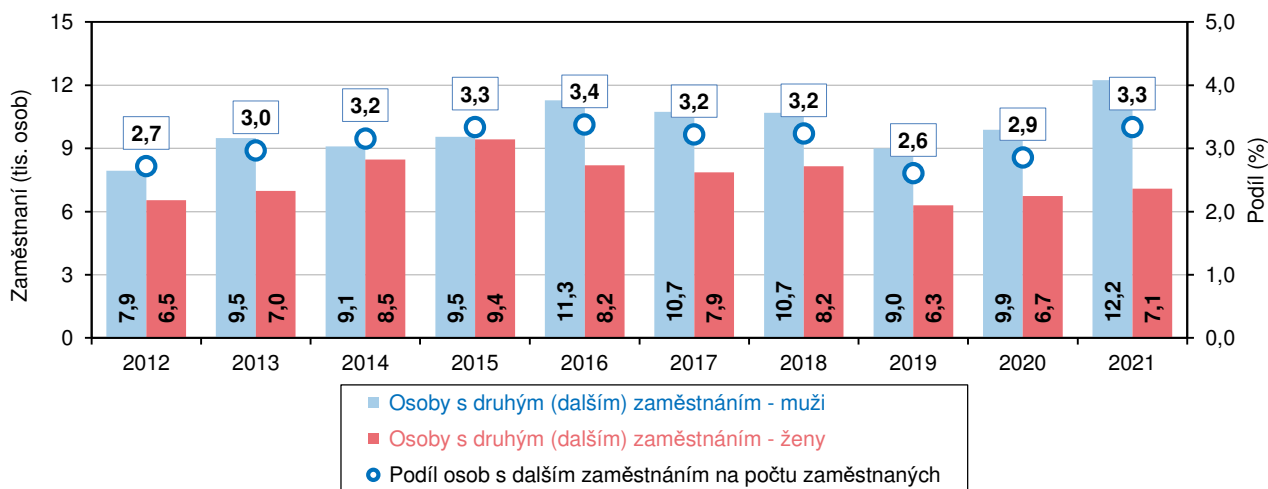
Z pohledu klasifikace zaměstnání ještě v roce 2015 v kraji tvořili největší část zaměstnaných pracovníci zařazení jako techničtí a odborní pracovníci, v pořadí četnosti následovali specialisté a řemeslníci a opraváři. Ovšem v letech 2016 až 2021 už byli nejčetnější skupinou zaměstnání v pozici specialistů, následovali zaměstnání v pozici technických a odborných pracovníků a třetí v pořadí zůstali řemeslníci a opraváři.

Vyšší míra nezaměstnanosti je z hlediska věku mezi mladými a z hlediska vzdělání u osob s nižším stupněm vzdělání.

Obecná míra nezaměstnanosti v roce 2021 v Jihomoravském kraji činila 2,5 % (v roce 2020 2,3 %) a byla 7. nejvyšší mezi kraji a mírně pod úrovní ČR (2,8 %). U mužů dosáhla „jen“ 2,0 % (v roce 2020 1,8 %), u žen byla vyšší, a to 3,3 % (v roce 2020 2,9 %). Specifická míra nezaměstnanosti podle věku se v jednotlivých věkových kategoriích pracovní síly liší, liší se i meziroční změnou. Ve věkové skupině 15 až 29 let činila 4,7 % (v roce 2020 4,5 %), ve věkové skupině 30 až 44 let to bylo 2,9 % (2,2 % v roce 2020) a ve věkové skupině osob starších 60 let 1,9 % (1,1 % v roce 2020). Jen ve věkové kategorii 45 až 59 let se míra nezaměstnanosti meziročně snížila, a to o 0,4 bodu na 1,5 %. Liší se i specifická míra nezaměstnanosti podle dosaženého vzdělání. Obecně platí, že specifická míra nezaměstnanosti podle vzdělání (podíl vybrané skupiny nezaměstnaných z vybrané skupiny pracovní síly) klesá se vzrůstajícím stupněm vzdělání.

Graf 2.6 Osoby s druhým (dalším) zaměstnáním v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Jedno zaměstnání často nestačí, další práci mělo přes 19 tisíc osob.

Počet osob s druhým, resp. dalším zaměstnáním se od roku 2013 zvyšoval a v roce 2016 dosáhl 19,5 tis., což bylo 3,4 % z počtu zaměstnaných. Počet osob s dalším zaměstnáním i podíl na počtu zaměstnaných celkem v roce 2016 byl nejvyšší za posledních 10 let. Výsledky VŠPS v této oblasti v dalších letech ukázaly pokles osob s dalším zaměstnáním až na 15,3 tis. v roce 2019. Od roku 2020 počet osob s dalším zaměstnáním i podíl na počtu zaměstnaných celkem rostl a v roce 2021 bylo v kraji již 19,3 tis. osob s dalším zaměstnáním, tvořily 3,3 % zaměstnaných.

Více než 23 % ekonomicky neaktivních tvoří osoby ve věku 15 až 29 let.

Vedle ekonomicky aktivních, kteří se účastní trhu práce, tvoří významnou část obyvatelstva skupina osob ekonomicky neaktivních. V roce 2021 bylo v Jihomoravském kraji 406,2 tis. neaktivních osob, tvořily 40,6 % obyvatel starších 15 let a jejich počet se meziročně zvýšil o 2,3 tis. Podle věku je mezi osobami ekonomicky neaktivními nejpočetnější skupina osob ve věku 60 a více let (261,7 tis., tj. 64,4 % z neaktivních) a osob ve věku 15 až 29 let (94,5 tis., tj. 23,3 %).

Nezaměstnanost

Počet nezaměstnaných se meziročně snížil.

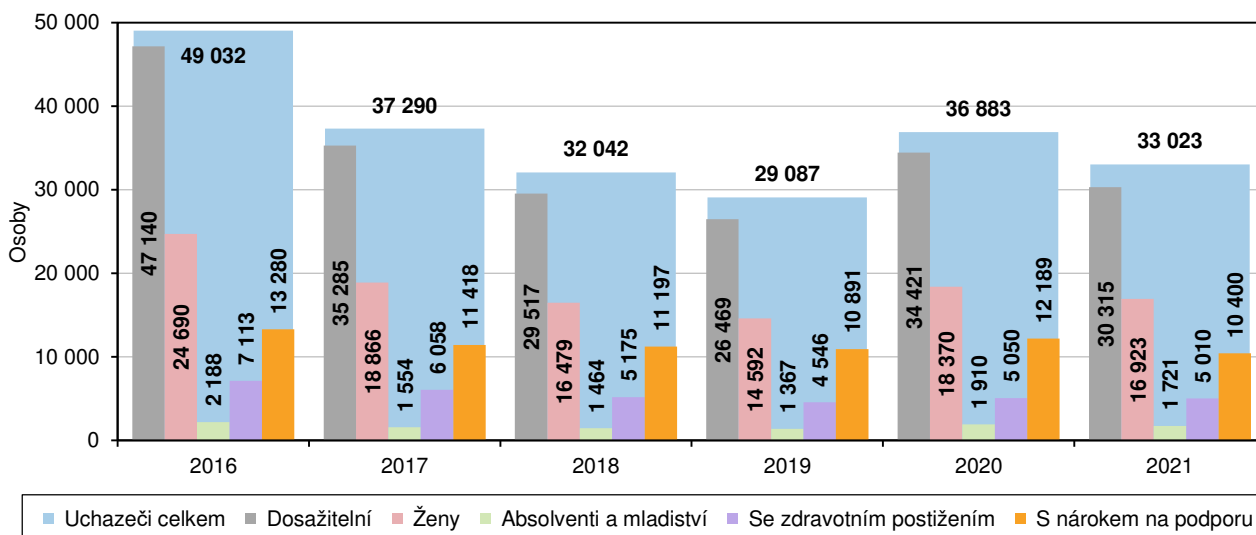
Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí ČR bylo ke konci roku 2021 na úřadech práce v Jihomoravském kraji evidováno 33 023 uchazečů o zaměstnání, z tohoto počtu bylo 16 923 žen (51,2 %). Proti konci roku 2020 se počet nezaměstnaných snížil o 3 860, oproti roku 2016 byl stav na konci roku 2021 o 16,0 tis. nezaměstnaných nižší.

Většina uchazečů o zaměstnání je schopna začít pracovat při nabídce vhodného místa.

Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání bylo 91,8 % uchazečů dosažitelných (ti, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa). Mezi uchazeči o práci bylo 5,2 % absolventů a mladistvých, 15,2 % osob se zdravotním postižením, 31,5 % uchazečů o zaměstnání mělo nárok na podporu. Z grafu 2.7 jsou zřejmé počty a odvoditelný meziroční pokles počtu jednotlivých kategorií uchazečů o zaměstnání: dosažitelní uchazeči o 4 106 osob, tj. o 11,9 %, absolventi a mladiství o 189 osob, tj. o 9,9 %, osoby se zdravotním postižením o 40, tj. o 0,8 % a uchazeči o zaměstnání s nárokem na podporu o 1 789 osob, tj. o 14,7 %.

Graf 2.7 Uchazeči o zaměstnání v Jihomoravském kraji (k 31. 12.)

Pramen: MPSV

V členění podle věku bylo mezi nezaměstnanými nejvíce osob ve věku 55 až 59 let.

Z grafu 2.8 lze vysledovat meziroční snížení počtu uchazečů o zaměstnání ve věkových kategoriích do 59 let, u starších uchazečů je patrný nárůst. Největší skupinu uchazečů tvořily osoby ve věku 55 až 59 let s podílem 14,0 % na celku. K největšímu absolutnímu přírůstku v porovnání s koncem roku 2020 došlo u kategorie 60 až 64 let (o 215 osob). Relativní nárůst (přes 28 %) byl nejvýraznější v kategorii nad 65 let. Průměrný věk uchazečů na konci roku 2021 vzrostl na 43,3 let, v předchozím roce to bylo 42,4 let.

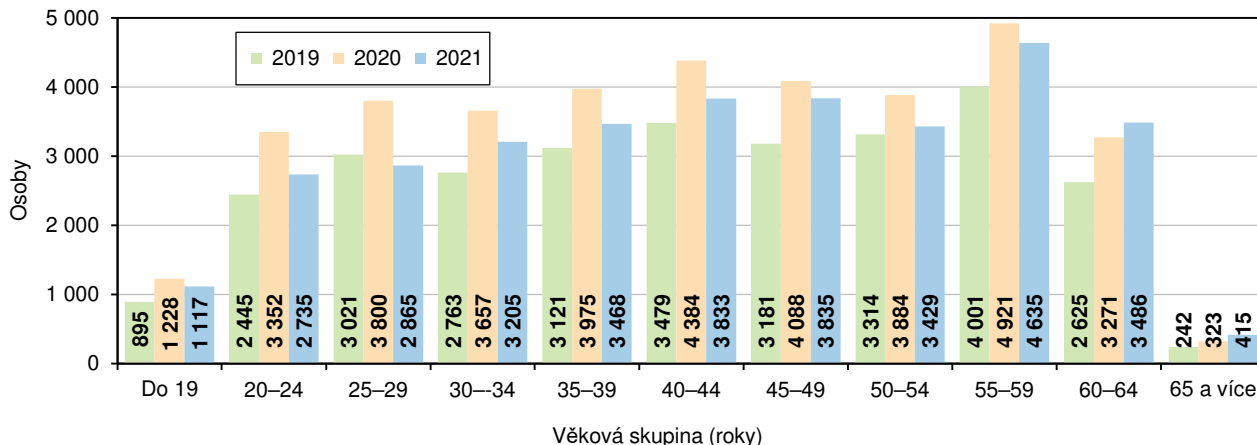
Mezi uchazeči o zaměstnání je nejvíce těch, kteří přišli o práci nejdéle před 3 měsíci.

Z hlediska délky nezaměstnanosti tvořili nejpočetnější skupinu uchazeči s délkou evidence do 3 měsíců. V porovnání s předchozím rokem jich ubylo 1 451, jejich relativní zastoupení na celkovém počtu uchazečů pokleslo na 29,9 %. Počty uchazečů vzrostly pouze ve skupinách nad 12 měsíců. Největší meziroční nárůst byl zaznamenán mezi uchazeči s délkou evidence 24 a více měsíců (o 29,4 %).

Graf 2.8 Uchazeči o zaměstnání v Jihomoravském kraji podle věkových skupin (k 31. 12.)

Pramen: MPSV

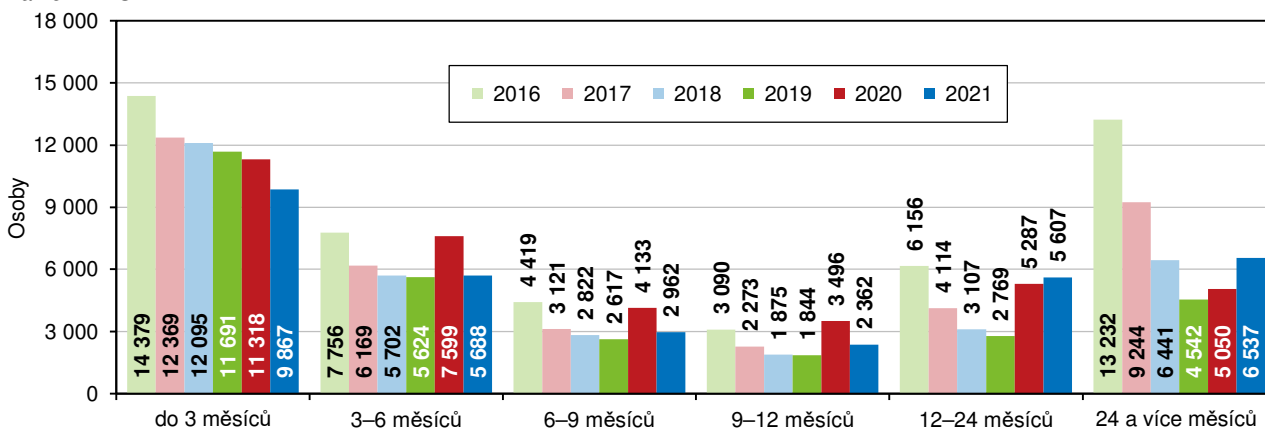

Narůstá podíl dlouhodobě nezaměstnaných.

Dlouhodobá nezaměstnanost je prezentována i jako podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15 až 64 let. V tomto způsobu vyjádření došlo ke zhoršení situace - podíl dlouhodobě nezaměstnaných na počtu obyvatel ve věku 15 až 64 let v kraji se zvýšil z 1,36 % na konci roku 2020 na 1,63 % na konci roku 2021. Tento podíl byl mezi kraji 4. nejvyšší a o 0,33 bodu převyšoval průměr ČR.

Graf 2.9 Uchazeči o zaměstnání v Jihomoravském kraji podle délky nezaměstnanosti (k 31. 12.)

Pramen: MPSV

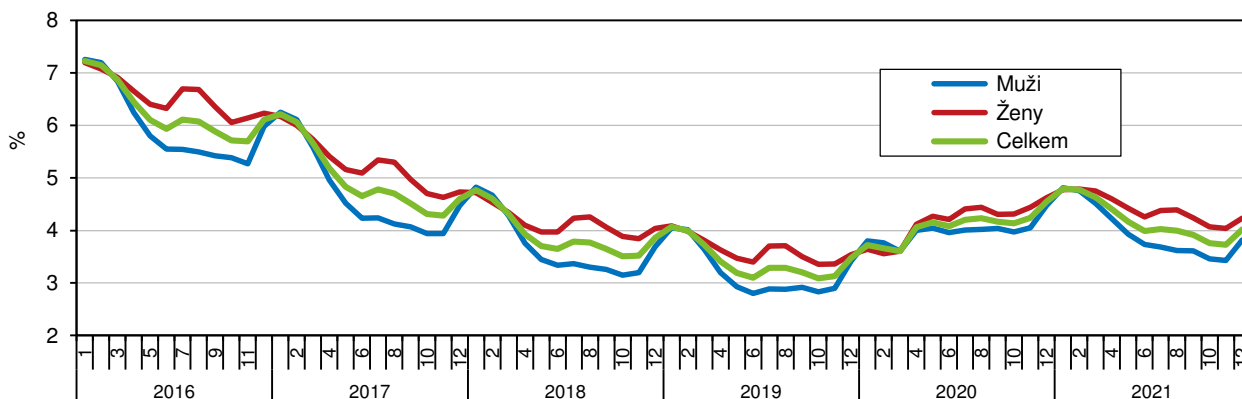
Podíl nezaměstnaných převyšuje republikovou hodnotu a mezi kraji je 4. nejvyšší.

Podíl nezaměstnaných osob² k 31. 12. 2021 dosáhl 4,02 %. Proti konci roku 2020 se podíl snížil o 0,53 procentního bodu. Mezi kraji České republiky byl podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu 4. nejvyšší a proti republikovému průměru byl vyšší o 0,53 procentního bodu. Nejnižší podíl nezaměstnaných byl v Pardubickém kraji (2,45 %), nejvyšší v Moravskoslezském kraji (5,14 %). Míra nezaměstnanosti je zpravidla ovlivněna sezonními pracemi. K nárůstu hodnoty podílu nezaměstnaných mužů i žen zpravidla dochází v zimních měsících, nejvyšší hodnoty jsou zaznamenány v letních a podzimních měsících.

² Podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu je podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

Graf 2.10 Podíl nezaměstnaných na konci měsíce v Jihomoravském kraji podle pohlaví

Pramen: MPSV

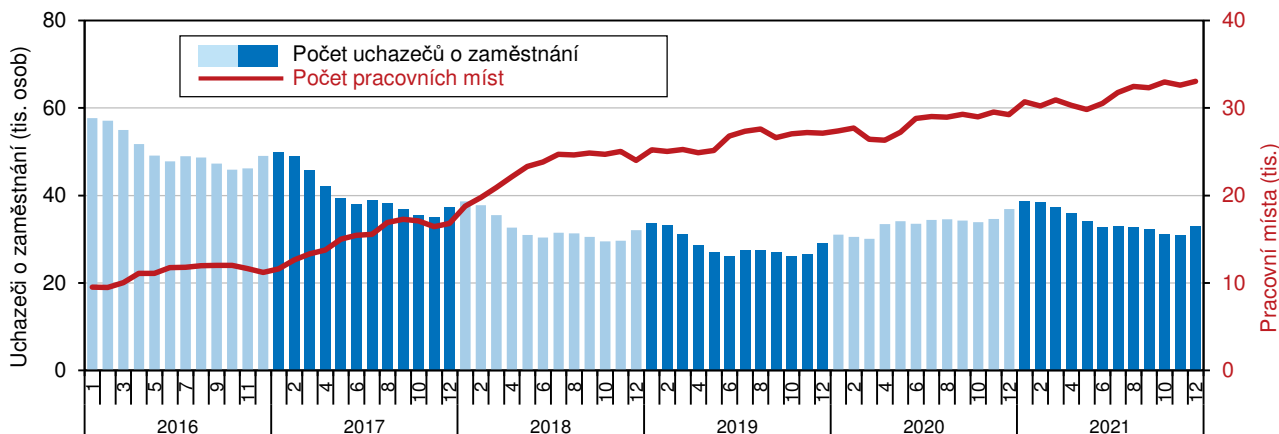

Nejvyšší nezaměstnanost v kraji je v okresech Hodonín, Znojmo a Brno-město.

V okresech kraje je nejvyšší nezaměstnanost dlouhodobě v okresech Znojmo, Hodonín a Brno-město. V okrese Znojmo dosáhl podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu celkem 5,41 %, v okrese Hodonín 5,20 % a v Brně-městě 4,61 %. Pokud seřadíme 77 okresů České republiky podle velikosti podílu nezaměstnaných osob na obyvatelstvu (od nejnižší hodnoty), pak pořadí jihomoravských okresů v žebříčku je následující: okres Vyškov, jako okres s nejnižší nezaměstnaností v kraji, se umístil mezi ostatními okresy na 14. místě, zmiňované okresy Brno-město, Hodonín a Znojmo „obsadily“ mezi všemi okresy republiky 65., 69. a 70. místo.

Graf 2.11 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Jihomoravském kraji podle měsíců

Pramen: MPSV

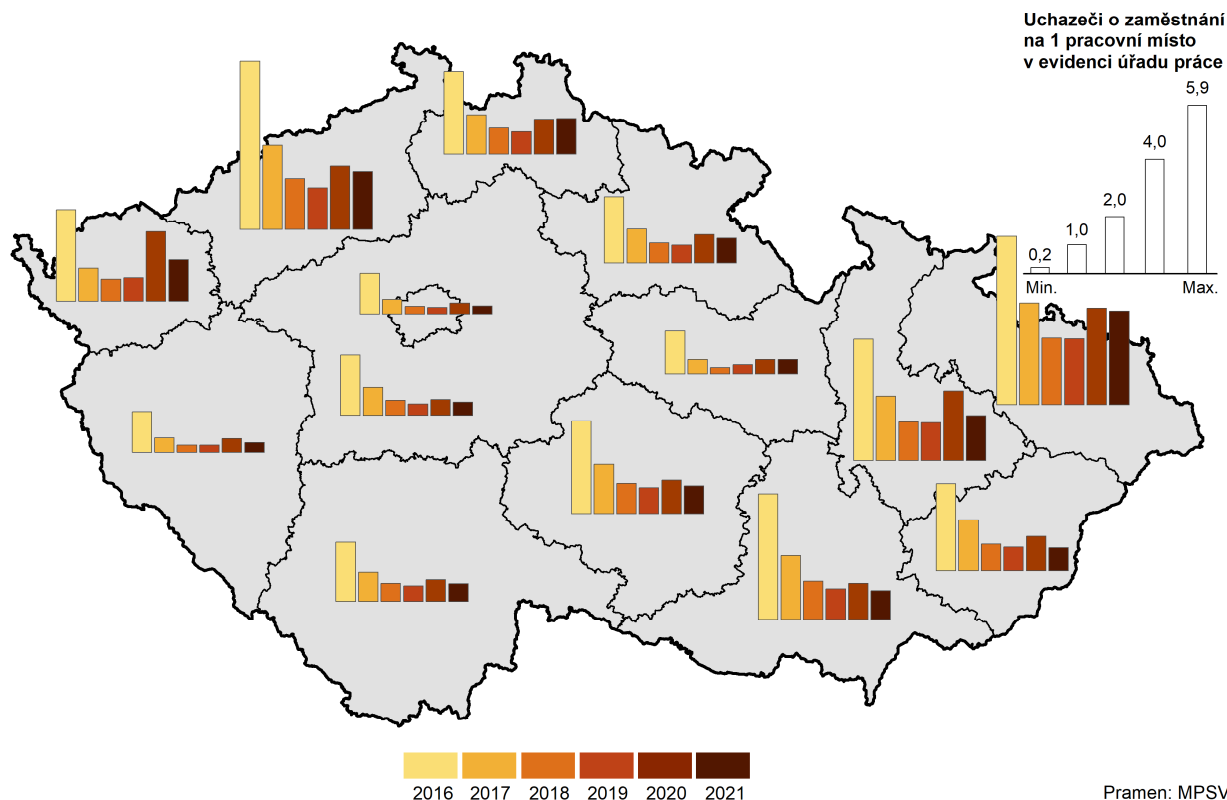

K dispozici bylo 33 tisíc pracovních míst, v posledním měsíci roku 2021 na 1 volné místo připadl 1 uchazeč.

Úřady práce v Jihomoravském kraji nabízely ke konci prosince 2021 celkem 33 075 pracovních míst, což bylo o 3 807 míst více než na konci předchozího roku. Počet pracovních míst se sice zvýšil, současně však klesl počet uchazečů o zaměstnání, což vyústilo ve snížení počtu uchazečů připadajících na 1 pracovní místo. Ke konci roku 2020 připadlo na 1 místo 1,3 uchazečů, ke konci roku 2021 to bylo 1,0 uchazečů (6. nejvyšší počet mezi kraji). Nejnižší počet pracovních míst v jednotlivých měsících za 6 let uvedených v grafu 2.11 byl vykázán ke konci února 2016, a to 9 489. Nejvyšší počet uchazečů na 1 volné místo byl však evidován ke konci ledna 2016, a to 6,0. Nejvyšší počet pracovních míst byl k dispozici ke konci prosince 2021 (33 075).

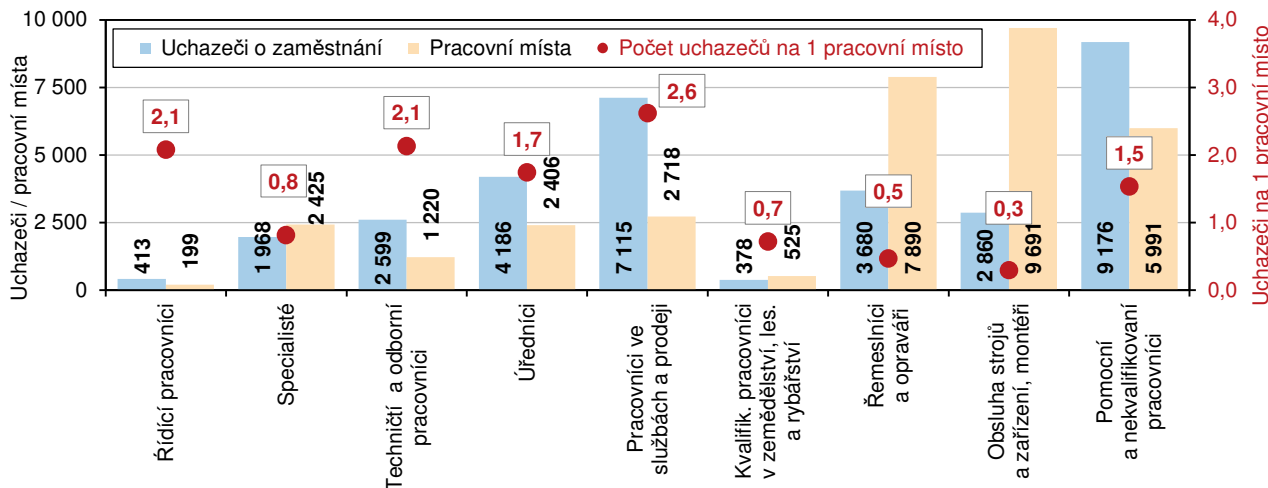

Uchazeči o zaměstnání na pracovní místo v evidenci úřadu práce v krajích v letech 2016 až 2021 (stav k 31. 12.)

Graf 2.12 Uchazeči o zaměstnání a volná místa podle klasifikace zaměstnání v kraji (k 31. 12. 2021)

Pramen: MPSV

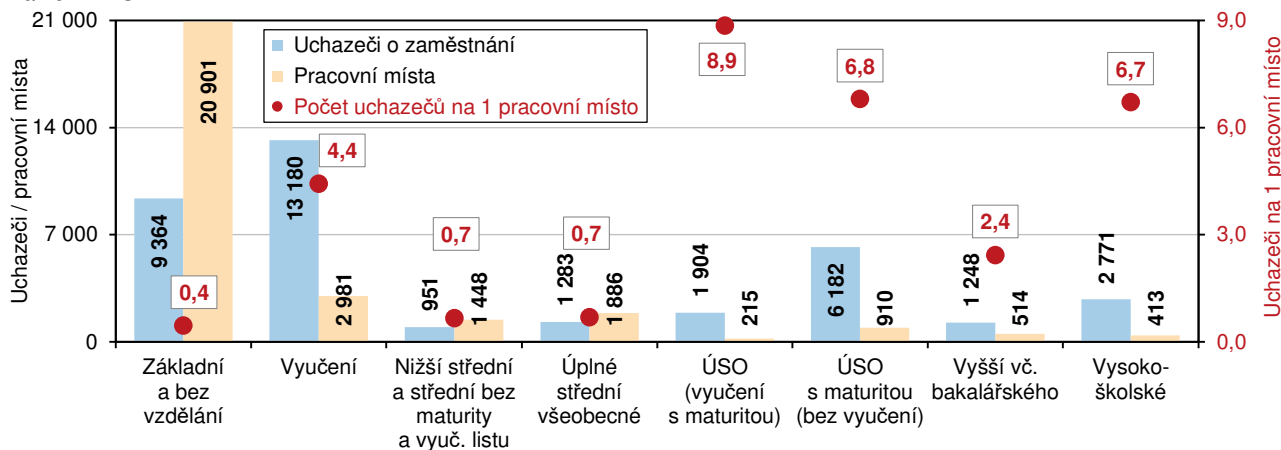

Dobré postavení na trhu práce měly osoby pracující jako obsluha strojů a zařízení, montéři a řemeslníci a opraváři, nabídka míst pro ně byla vyšší než poptávka.

V členění podle klasifikace zaměstnání byl nejvyšší počet uchazečů o zaměstnání v kraji zařazen mezi pomocné a nekvalifikované pracovníky – 9 176 uchazečů (9 839 uchazečů v roce 2020). V této kategorii byl ale až třetí nejvyšší nabízený počet pracovních míst – 5 991 (v předchozím roce 6 887). Nejpriznivější postavení na trhu práce měli pracovníci zařazení jako obsluha strojů a zařízení, montéři (v této kategorii byl v nabídce nejvyšší počet míst, a to 9 691) a řemeslníci a opraváři (7 890 pracovních míst). U těchto kategorií byla nabídka míst vyšší než „poptávka“ - na 1 místo zde připadlo 0,3 resp. 0,5 uchazečů. Naproti tomu na jedno místo pracovníka ve službách a prodeji připadlo 2,6 uchazečů. V roce 2020 byl nejvyšší převis poptávky nad nabídkou u technických a odborných pracovníků (3,8 uchazečů na jedno místo).

Graf 2.13 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa podle vzdělání v kraji (k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Nejobtížněji hledají práci nezaměstnaní s vysokoškolským vzděláním.

Ze srovnání „nabídky a poptávky“ z pohledu požadavku na vzdělání je v roce 2021 zřejmá nejobtížnější pozice nezaměstnaných s vysokoškolským vzděláním. Na 1 volné místo v této kategorii připadlo 6,1 uchazečů o zaměstnání. V předcházejícím roce byla situace u nezaměstnaných s touto úrovní vzdělání obdobná – 6,7 uchazečů na 1 místo. Naopak nejlépe na tom byli uchazeči se základním vzděláním či bez vzdělání (stejně jako v roce 2020) a s úplným středním všeobecným vzděláním - na jedno místo připadlo 0,4 uchazečů.

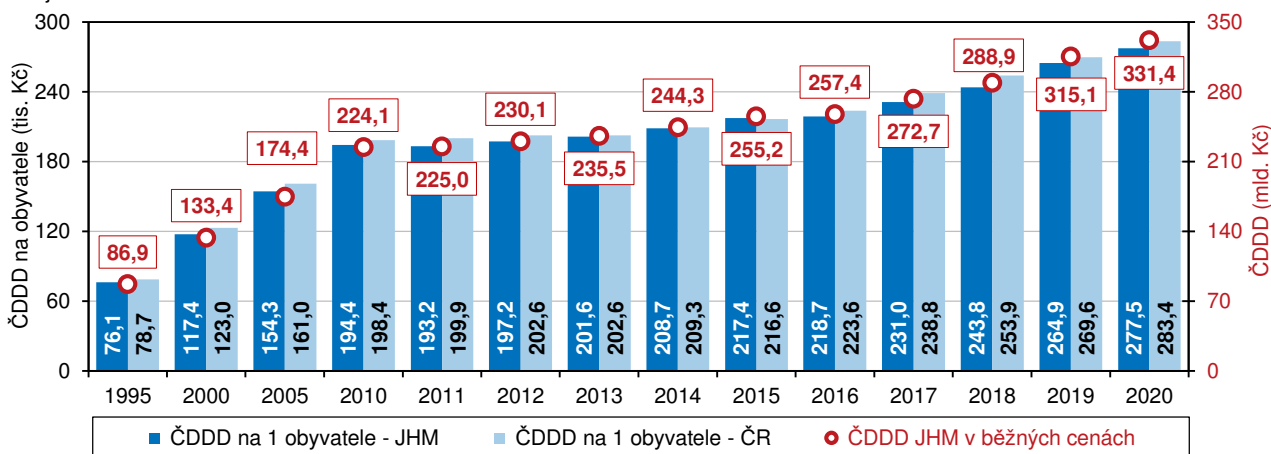
Příjmy a životní podmínky domácností

Čistý disponibilní důchod domácností se v kraji každoročně zvyšoval.

Hodnota čistého disponibilního důchodu domácností (ČDDD) dosáhla v roce 2020 v Jihomoravském kraji 331,4 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu na jednoho obyvatele představovalo částku 277,5 tis. Kč. Tento makroekonomický ukazatel, i když vyjádřený v běžných cenách, se každoročně zvyšoval v absolutním vyjádření a s výjimkou roku 2011 i v přepočtu na 1 obyvatele. Meziroční nárůst v roce 2020 činil 16,3 mld. Kč, resp. 12,6 tis. Kč na obyvatele.

Graf 2.14 Čistý disponibilní důchod domácnosti v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Zdroj: ČSÚ

Jen v roce 2015 hodnota ČDDD připadající na jednoho obyvatele byla republikovým průměrem.

Krajská hodnota ČDDD přepočtená na obyvatele byla v celém sledovaném období pod republikovým průměrem. Výjimkou byl pouze rok 2015, kdy byl republikový průměr překročen o 0,4 procentního bodu. Hodnota ČDDD na obyvatele byla v roce 2020 ve srovnání s ostatními kraji 4. nejvyšší (za Prahou, Středočeským a Plzeňským krajem).

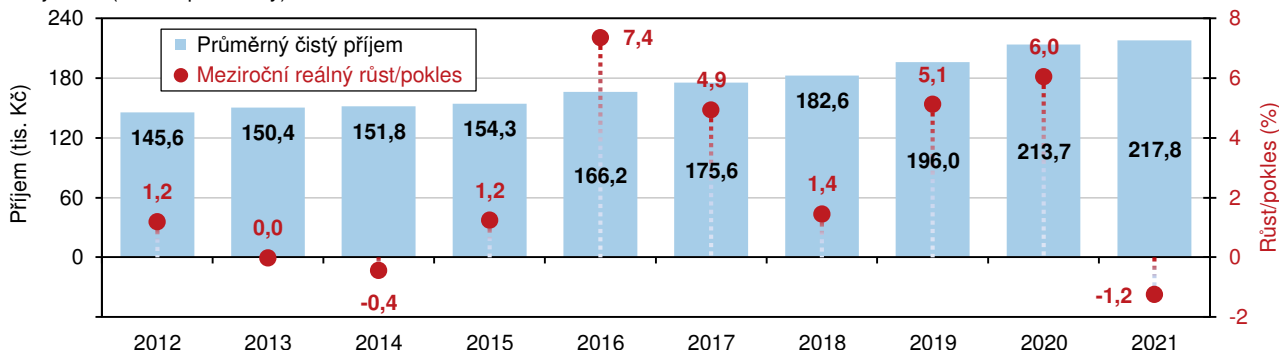

Podíl kraje na republikovém objemu ČDDD je pod hranicí 11 %.

Podíl Jihomoravského kraje na ČDDD republiky byl v minulých letech nejnižší v roce 2003, a to 10,3 %. Jen v letech 2013 až 2015 byl podíl kraje na republikovém celku nad hranicí 11 %. Hodnota podílu v roce 2020 činila 10,9 % a mezi kraji byla 3. nejvyšší.

Graf 2.15 Průměrný roční peněžní příjem*¹⁾ na osobu v domácnosti v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

*¹⁾ příjmy domácností jsou šetřeny za předchozí rok

Průměrný čistý roční příjem domácností v kraji klesl.

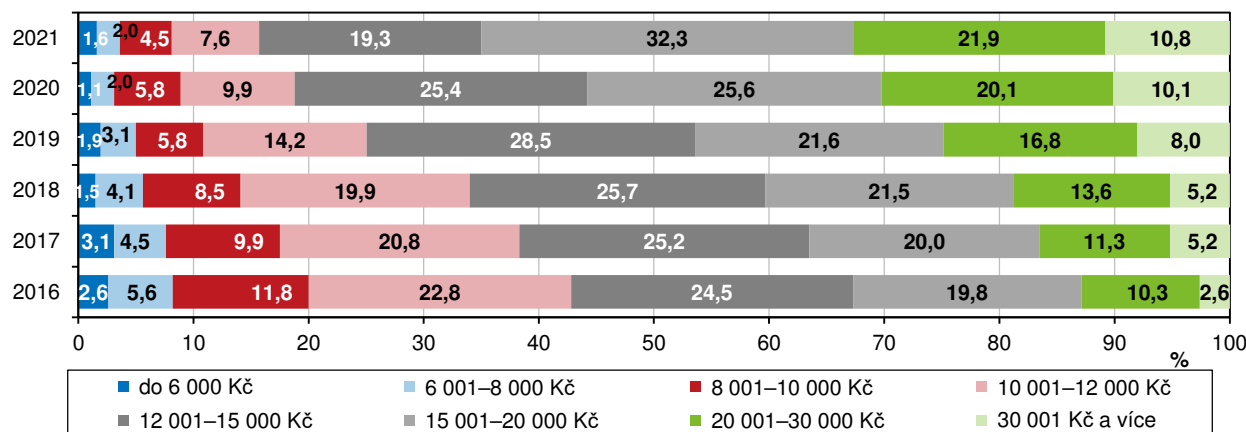
Výsledky dalšího ročníku šetření životních podmínek přinesly údaje týkající se sociální a ekonomické situace domácností. Šetření proběhlo na jaře 2021, hlavní výsledky mapují výši a složení příjmů domácností v kraji v roce 2020, doplňující šetření o subjektivních názorech, materiálním nedostatku je spojeno s dobou dotazování. Průměrný čistý roční příjem domácnosti v Jihomoravském kraji meziročně vzrostl z 213,7 tis. Kč na osobu v roce 2019 na 217,8 tis. Kč v roce 2020 (průměrný čistý měsíční příjem na osobu se zvýšil z 17 806 Kč na 18 148 Kč). Reálné čisté příjmy tak v kraji po 6letém růstu klesly o 1,2 % (pro určení reálného růstu je použitý index spotřebitelských cen daného roku za celou ČR).

Nejvyšší roční příjmy jsou v Praze, jihomoravská hodnota je mezi kraji čtvrtá nejvyšší.

V žebříčku 14 krajů ČR byl Jihomoravský kraj výši průměrných čistých ročních příjmů na osobu na 4. místě (počítáno od nejvyšší hodnoty) a byl o 2 331 Kč pod republikovým průměrem. Nejvyšší roční čisté příjmy byly očekávaně v hl. m. Praze (290,7 tis. Kč ročně na osobu), naopak nejnižší částka byla zjištěna ve Zlínském kraji (190,4 tis. Kč na osobu).

Graf 2.16 Rozdělení domácností v Jihomoravském kraji podle čistého měsíčního příjmu*¹⁾ na osobu

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

*¹⁾ příjmy domácností jsou šetřeny za předchozí rok

V kraji jsou i domácnosti s příjmovou hranicí do 6 tisíc Kč.

Nejvíce jihomoravských domácností mělo podle výsledků šetření čistý měsíční příjem v rozmezí 15 až 20 tisíc Kč na osobu (32,3 % domácností) a v rozmezí 20 až 30 tisíc Kč na osobu (21,9 % domácností). Následovalo příjmové rozmezí 12 až

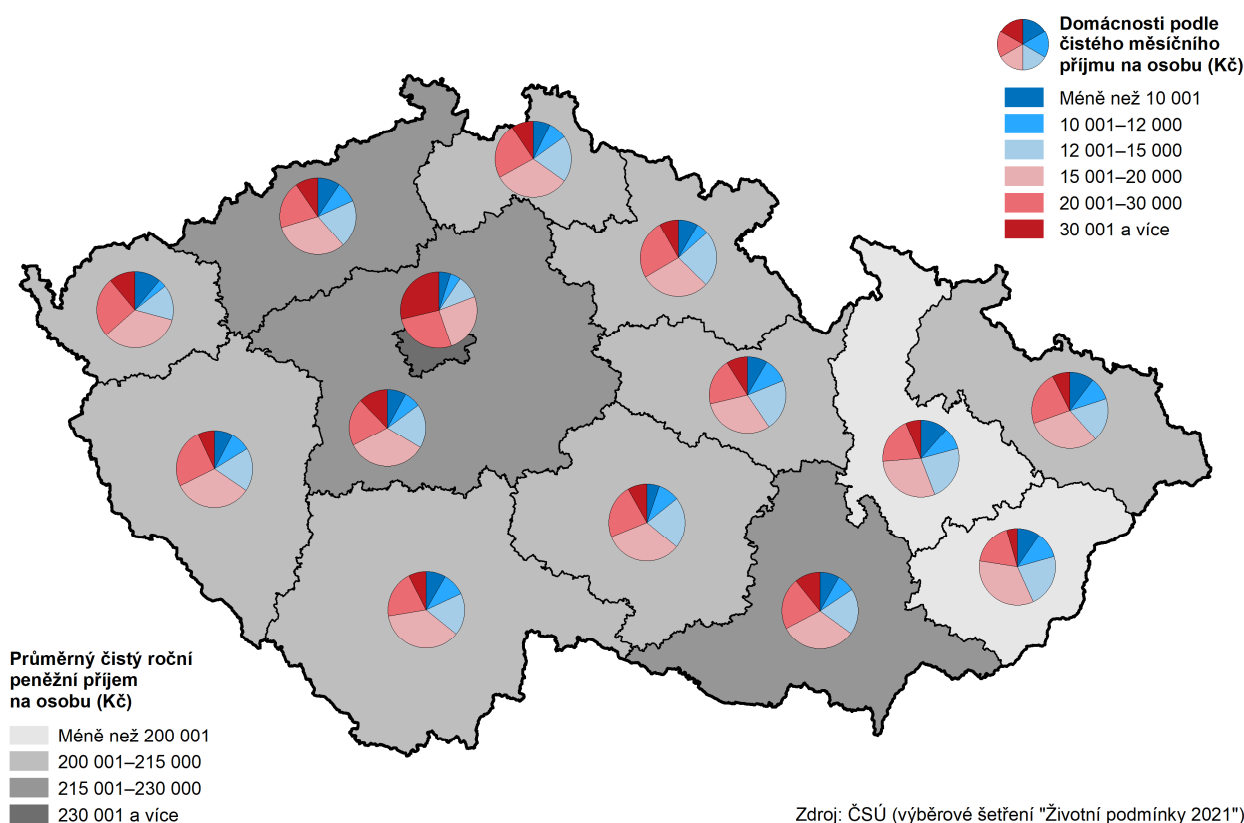
Ale také domácnosti, v nichž měsíční příjem přesahuje 50 tisíc Kč.

15 tisíc Kč na osobu (19,3 % domácností). Nejnižší příjmovou hranici do 6 tisíc Kč měsíčně na osobu přiznalo 1,6 % domácností, proti předchozímu roku uvedený podíl vzrostl o 0,5 procentního bodu. V kraji bylo i 9,4 % domácností, v nichž čistý měsíční příjem na osobu byl v rozmezí 30 až 50 tisíc Kč, a 1,4 % domácností, v nichž měsíční příjem na osobu přesahoval 50 tisíc Kč. Oproti předchozímu roku nejvýrazněji vzrostl podíl domácností s příjmem 15 až 20 tisíc Kč na osobu, a to o 6,7 procentního bodu.

Vzrostl počet domácností, které vycházely s příjmem snadno či velmi snadno.

Součástí výsledků šetření je i srovnání subjektivních názorů domácností na hospodaření s rozpočtem (spojeno s dobou dotazování, tj. rokem 2021). Ještě v roce 2017 vycházela se svými příjmy s velkými obtížemi nebo s obtížemi více než pětina jihomoravských domácností, v roce 2021 se podíl snížil o 13,3 procentního bodu na 8,6 %. V součtu přes dvě třetiny domácností (69,7 %) v kraji s příjmem vycházelo snadno, docela či velmi snadno. Podíl těchto „bezproblémových“ domácností ve srovnání s předešlým rokem vzrostl o 2,8 procentních bodů.

Příjmy domácností v krajích v roce 2020

Téměř pětina domácností si nemůže dovolit týdenní dovolenou mimo domov.

Podíl osob či domácností, které trpí určitým materiálním nedostatkem, tzn., že si nemohou dovolit některé věci, služby či požitky, meziročně v kraji poklesl, u některých dotazovaných oblastí až na nejmenší hodnoty posledních let. Již tradičně domácnostem nejvíce problémů činí zaplacení neočekávaných výdajů a týdenní dovolené mimo domov pro všechny členy domácnosti. Zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 12 800 Kč si nemohlo dovolit 19,7 % domácností a týdenní dovolenou mimo domov si nemohlo dovolit 19,0 % domácností (o 0,3 bodů méně než v roce 2020). O 0,5 bodu (na 4,6 %) vzrostl podíl domácností, které nemohou dostatečně vytápět byt. Podíl domácností, které si nemohly dovolit jíst obden maso, klesl meziročně o 0,7 procentních bodů a činil 6,0 %.

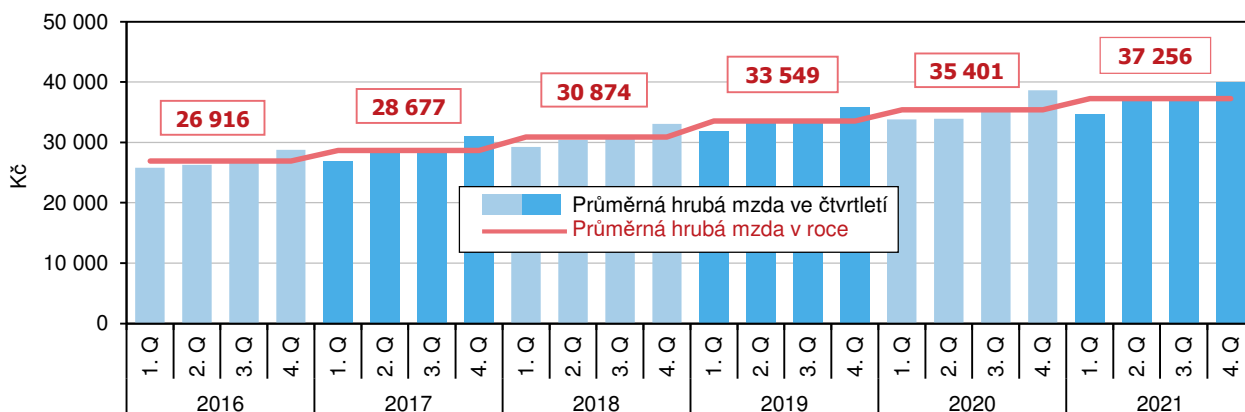
Mzdy

Mzdy jsou zjišťovány podle skutečného místa pracoviště.

Průměrná mzda je zjišťována tzv. pracovištní metodou, územní třídění je provedeno podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců. Průměrná hrubá měsíční mzda je podíl mzdových prostředků (vč. příplatků za přesčas, odměn, náhrad mzdy atd.) připadající na jednoho zaměstnance za měsíc. Nevypovídá tedy o výplatě jednoho konkrétního zaměstnance.

Graf 2.17 Průměrná měsíční mzda v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: v roce 2021 předběžné výsledky

Průměrná mzda byla mezi kraji 3. nejvyšší, ale svou výší zaostávala za republikovým průměrem.

Průměrná nominální mzda dosáhla v Jihomoravském kraji za 12 měsíců roku 2021 výše 37 256 Kč a proti předchozímu roku vzrostla o 1 855 Kč (tj. 5,2 %). Ve srovnání s ostatními kraji byly mzdy v Jihomoravském kraji 3. nejvyšší (po Praze a Středočeském kraji). Ve srovnání s republikovým průměrem mzda zaostávala o 647 Kč, růst mzdy byl o 0,5 bodu vyšší než nárůst mezd v ČR. Spotřebitelské ceny se v roce 2021 zvýšily o 3,8 % (index spotřebitelských cen za celou ČR), reálná mzda tak v kraji proti roku 2020 vzrostla o 1,4 %.

Nejvyšší mzdy jsou v odvětví informačních technologií.

V členění podle odvětví je k dispozici pouze předběžná průměrná mzda za rok 2020. Nejvyšší mzdy podle těchto výsledků byly v kraji vypláceny v odvětví informačních a komunikačních technologií (58,0 tis. Kč) a ve výrobě a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (47,3 tis. Kč). Naopak v odvětví ubytování, stravování a pohostinství částka průměrné mzdy činila jen 19,3 tis. Kč.

Strukturální šetření o mzdách se liší od ostatních mzdových zjišťování.

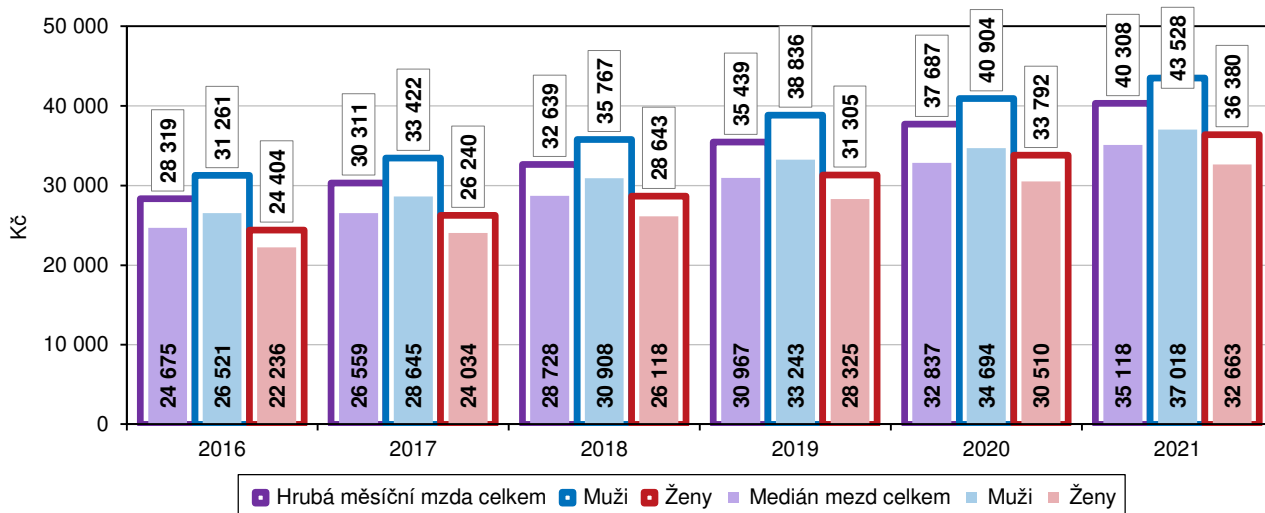
Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí publikuje výsledky strukturální statistiky mezd zaměstnanců. Toto výběrové šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, protože jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy mzdových prostředků na úrovni podniků či organizací. To je jedním z důvodů, proč se průměrná mzda z různých mzdových zjišťování od sebe liší. Od roku 2011 byli do šetření zahrnuti i zaměstnanci pracující v podnicích s méně než 10 zaměstnanci a také zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob.

Rozdíl mezi průměrnou mzdou mužů a žen se nepatrně zvýšil a činí přes 7 tisíc Kč.

Průměrná hrubá měsíční mzda v Jihomoravském kraji v roce 2021 dosáhla podle výsledků strukturálního šetření částky 40 308 Kč (43 528 Kč u mužů a 36 380 Kč u žen), ve srovnání s ostatními kraji byla 4. nejvyšší. Proti roku 2020 se průměrná měsíční mzda zvýšila o 2 621 Kč (o 2 624 Kč u mužů a o 2 588 Kč u žen). Mzdy mužů v kraji jsou dlouhodobě vyšší než mzdy žen, rozdíl mezi nimi se meziročně nepatrně zvýšil (v roce 2020 byla průměrná mzda žen v Jihomoravském kraji nižší o 7 112 Kč, v roce 2021 byl rozdíl 7 148 Kč).

Graf 2.18 Průměrná měsíční mzda a medián mzdy v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Rozdíl mezi vyšší průměrné mzdy a mediánu mzdy činil 5 190 Kč.

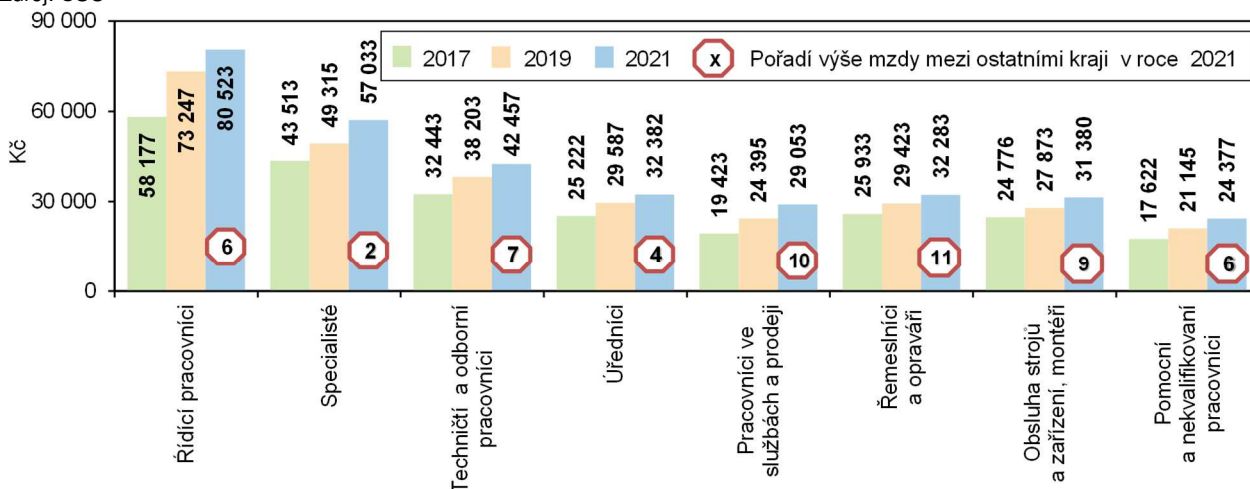
Výsledkem strukturálních šetření mezd není jen průměrná mzda, na kterou zpravidla nedosáhnou dvě třetiny zaměstnanců, ale také medián mzdy. Ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení (právě stejný počet mezd je vyšších i nižších než medián) a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni. Medián mzdy v Jihomoravském kraji v roce 2021 dosáhl částky 35 118 Kč (37 018 Kč u mužů a 32 663 Kč u žen). Rozdíl výše průměrné mzdy a mediánu mezd činil 5 190 Kč. Medián mzdy v Jihomoravském kraji byl mezi kraji 4. nejvyšší.

V mezikrajském srovnání výše mezd si nejhůře stojí mzdy řemeslníků a opravářů.

Výstupy z šetření mezd podle zaměstnání vychází z klasifikace zaměstnání ČSÚ (CZ-ISCO), vypracované na podkladě mezinárodního standardu. Vývoj mezd v Jihomoravském kraji a srovnání s ostatními kraji je znázorněno v grafu 2.19 – čísla v kroužku znamenají pořadí Jihomoravského kraje mezi ostatními kraji (řazeno od nejvyšší hodnoty). V pomyslném krajském žebříčku jsou nejlépe umístěni specialisté (vysoce kvalifikovaní nemanuální pracovníci). Naopak k těm horším výsledkům srovnání patří 11. místo mezd řemeslníků a opravářů a 10. místo u výše mezd pracovníků ve službách a prodeji.

Graf 2.19 Průměrná hrubá měsíční mzda podle tříd CZ-ISCO v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Nejvyšší mzdy v kraji pobírají manažeři, nejnižší pomocní a nekvalifikovaní pracovníci.

Nejvyšší mzdy v Jihomoravském kraji byly u pracovníků v manažerských pozicích (80 523 Kč). Nejvyšší meziroční nárůst v absolutním i relativním vyjádření však byl zjištěn u specialistů (o 4 350 Kč, resp. o 8,3 %). Na opačném pólu žebříčku výše krajských mezd podle kategorie zaměstnání jsou mzdy pomocných a nekvalifikovaných pracovníků. V roce 2021 činily jen 24 377 Kč. V této kategorii byl taktéž zaznamenán i nejnižší růst průměrné mzdy v relativním i v absolutním vyjádření (o 4,4 %, tj. o 1 023 Kč).

Úplné náklady práce

Roční náklady na zaměstnance v roce 2020 v kraji přesáhly částku 570 tisíc Kč, mezi kraji byly 4. nejvyšší.

Do úplných nákladů práce jsou zařazeny mzdy a platy, náhrady mzdy, sociální požitky, sociální náklady a výdaje, personální náklady, daně a dotace související se zaměstnáváním lidí. Podle definitivních údajů za rok 2020 dosáhly tyto náklady v Jihomoravském kraji ročně výše 570 701 Kč, měsíčně 47 558 Kč a hodinové náklady činily 351 Kč. Roční náklady práce za Českou republiku představovaly 600 047 Kč, měsíční 50 004 Kč a hodinové pak 372 Kč. V mezikrajském srovnání byly měsíční náklady nejvyšší v Praze, a to 58 513 Kč (o 10 954 Kč vyšší než v Jihomoravském kraji), nejnižší v kraji Karlovarském (42 576 Kč). Údaj za Jihomoravský kraj byl v žebříčku krajů 4. nejvyšší.

Rozdíly v nákladech práce mezi jednotlivými kraji jsou dány rozdíly v odvětvové struktuře hospodářství.

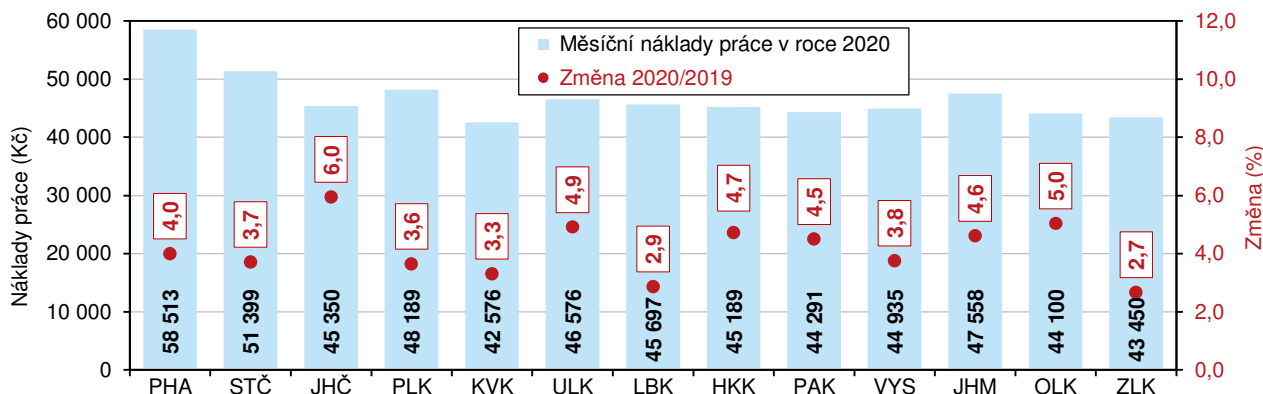
Rozdíly v nákladech práce mezi jednotlivými kraji v ČR jsou dány zejména rozdíly v odvětvové struktuře jednotlivých oblastí republiky. V Praze, ale i ve Středočeském kraji, sídlí podniky s vyšší úrovní mezd a platů, zejména v odvětvích finančního zprostředkování, veřejné správy a obrany. Často je zde sídlo zahraničních firem a podniků s mezinárodní účastí, které vykazují nejen vyšší mzdy, ale poskytují zaměstnancům i různé nadstandardní programy sociálního a důchodového pojištění.

Téměř tři čtvrtiny úplných nákladů práce tvořily mzdy a náhrady mzdy, tedy přímé náklady.

K jednotlivým složkám ÚNP v kraji v roce 2020 lze uvést - mzdy za vykonanou práci činily 30 427 Kč, na náhrady mzdy připadlo 4 345 Kč. Přímé náklady na jednoho zaměstnance tak dosáhly výše 34 772 Kč měsíčně (73,1 % celku). Čtvrtina celkových nákladů práce připadla na platby zákonného pojistného (11 762 Kč), sociální požitky činily 367 Kč a personální náklady 302 Kč měsíčně na zaměstnance.

Graf 2.20 Měsíční náklady práce v roce 2020 a jejich meziroční změna podle krajů

Zdroj: ČSÚ

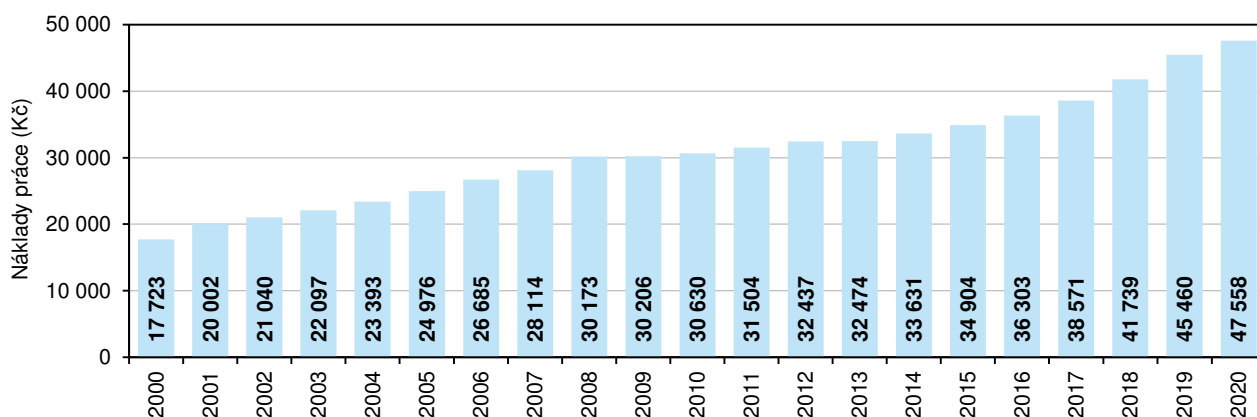
Náklady práce se postupně zvyšují.

Měsíční náklady práce v kraji dosáhly v roce 2020 téměř 2,7násobku částky roku 2000, i když oproti roku 2019 se zvýšily jen o 4,6 %. V letech 2018 a 2019 byl zaznamenán nárůst o 8,2 resp. o 8,9 % (při hodnocení dlouhodobého vývoje ÚNP je ale třeba brát zřetel na změny ve způsobu výběru jednotek; vykazujícími jednotkami byly ekonomické subjekty podnikatelské sféry zapsané do obchodního rejstříku, od roku 2009 jsou zahrnuty i údaje za fyzické osoby nezapsané do obchodního rejstříku bez ohledu na počet zaměstnanců). K růstu nákladů práce v roce 2020 došlo ve

všech krajích, nejvyšší relativní nárůst byl zaznamenán v Jihočeském kraji (o 6,0 %), naopak nejnižší ve Zlínském kraji (o 2,7 %). Jihomoravský nárůst byl mezi krajů 5. nejvyšší.

Graf 2.21 Vývoj měsíčních nákladů práce v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Vzdělávání

Již 8 let je v mateřských školách více než 41 tisíc dětí.

Situace ve školství je „opožděným“ obrazem demografického vývoje. V minulých 10 letech (resp. školních letech) se postupně zvyšovaly nároky na kapacity mateřských škol. V roce 2012 bylo ve školkách v kraji 39,5 tis. dětí, v roce 2014 byla překročena hranice 41 tis. dětí a maxima bylo dosaženo v roce 2019 (41,8 tis. dětí). V roce 2021 bylo v mateřských školách 41,6 tis. dětí, což bylo o 2,1 tis. více než v roce 2012.

Počet žáků základních škol se s odstupem 10 let zvýšil o více než 20 tisíc.

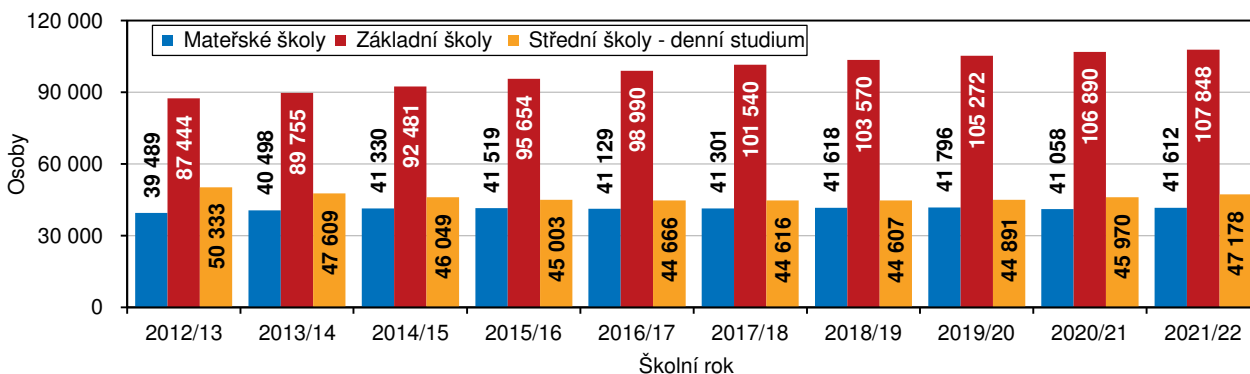
Základní školy se až do roku 2010 potýkaly s poklesem počtu žáků (snížení na 85,0 tis. žáků), následující roky byly roky zvyšování počtu až na 107,8 tis. ve školním roce 2021/22. Meziročně počet žáků základních škol vzrostl téměř o 1,0 tis. a proti stavu před 10 lety byl vyšší o 20,4 tis.

Počet žáků středních škol se zvyšoval až v posledních 3 letech.

Jestliže se počet dětí ve školkách a počet žáků základních škol během 10 let zvýšil v součtu o 22,5 tis., pak situace na středních školách byla opačná – za 10 let se počet žáků denního studia snížil o 3,2 tis. Nástup slabých populačních ročníků do středních škol způsobil, že z výchozího stavu 50,3 tis. žáků v roce 2012 se jejich počet postupně snížil až na 44,6 tis. v roce 2018. V posledních 3 letech se počet žáků začal zvyšovat a v roce 2021 bylo na středních školách již 47,2 tis. žáků.

Graf 2.22 Žáci mateřských, základních a středních škol v Jihomoravském kraji

Pramen: MŠMT

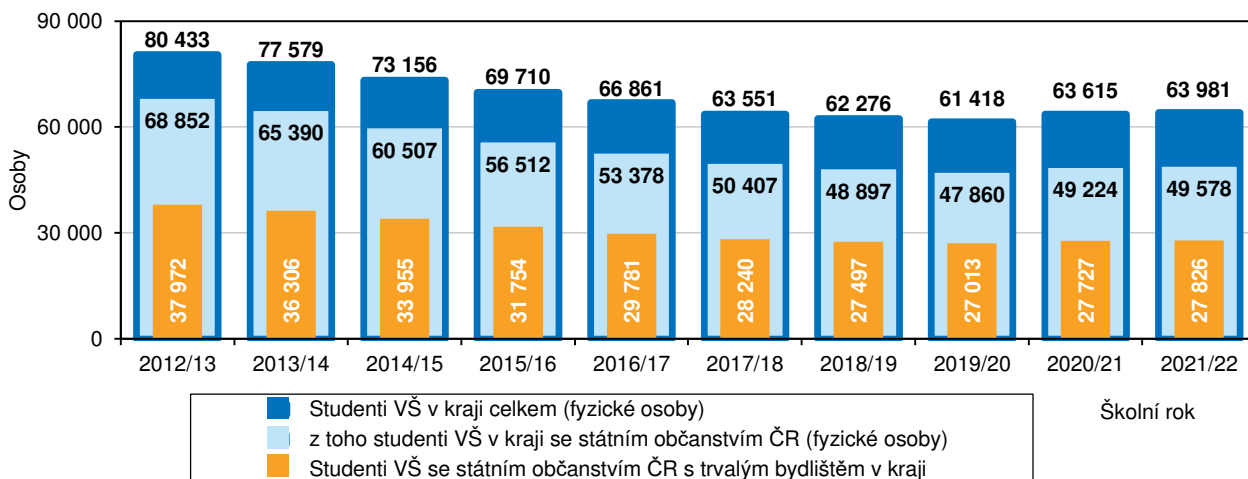

Zastavil se pokles počtu studujících vysoké školy v kraji i počet studentů VŠ s bydlištěm v kraji.

Obdobný vývoj jako ve středních školách probíhal i ve vysokém školství. V Jihomoravském kraji ještě v roce 2012 studovalo na vysokých školách přes 80 tis. studentů. V kraji mělo v roce 2012 trvalé bydliště 38 tis. studentů vysokých škol. O 7 let později, resp. ve školním roce 2019/2020, se počet studentů vysokých škol v kraji snížil o 19,0 tis. na 61,4 tis. Zároveň o téměř 11,0 tis. poklesl i počet vysokoškoláků s bydlištěm v kraji. V roce 2020 zaznamenáváme nárůst počtu studentů o 2,2 tis., v posledním školním roce uvedeném v grafu 2.23 celkový počet studentů vysokých škol víceméně stagnoval, resp. po mírném meziročním nárůstu dosáhl 64,0 tis.

Graf 2.23 Studenti vysokých škol v Jihomoravském kraji

Pramen: MŠMT

Počet absolventů byl nejnižší za posledních 10 let.

V roce 2011 (resp. ve školním roce 2011/12) byl zaznamenán i nejvyšší počet absolventů vysokých škol – studium dokončilo 9 776 vysokoškoláků se státním občanstvím ČR s bydlištěm v Jihomoravském kraji. V následujících letech se počet absolventů vysokých škol s bydlištěm v kraji postupně snižoval až na 6 173 v roce 2021.

Zdravotnictví, dočasná pracovní neschopnost

V kraji je přes 6,5 tis. lékařů, polovina z nich pracuje v nemocnicích.

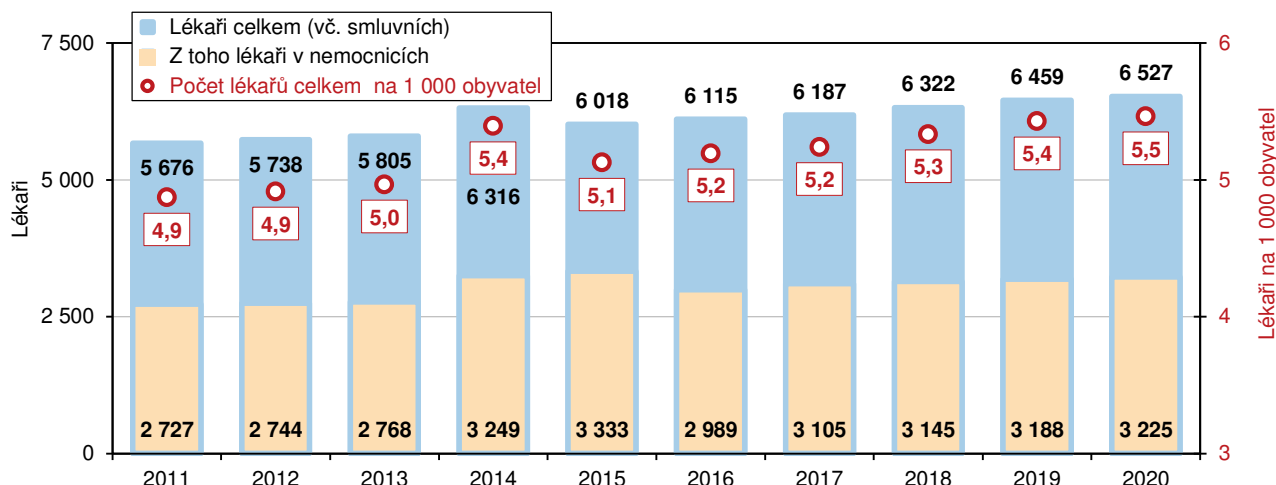
Údaje o zdravotnických zařízeních a počtech lékařů za rok 2021 nejsou dosud k dispozici, proto jsou uvedena stručná fakta roku předešlého. Ve zdravotnických zařízeních v Jihomoravském kraji v roce 2020 působilo 6 527 lékařů (počet přepočtený na plně zaměstnané), z toho jich 3 225 (49,4 %) pracovalo v nemocnicích. Od roku 2015 se počet lékařů v kraji každoročně zvyšoval až na maximum v roce 2020.

Počet lékařů v přepočtu na jednoho obyvatele je mezi kraji druhý nejvyšší.

Relativní ukazatel, počet lékařů na 1 000 obyvatel, dosáhl v roce 2020 hodnoty 5,5 a je nejvyšší hodnotou v celém sledovaném období. Mezi kraji zůstal 2. nejvyšší po hl. m. Praze. V rámci kraje však existují podstatné rozdíly. Zatímco v Brně-městě na 1 000 obyvatel připadalo 10,4 lékařů, v okrese Brno-venkov je to jen 1,8 lékařů. Zdravotnickou péči v kraji zajišťovalo v roce 2020 i 14,5 tis. pracovníků, pracujících jako střední zdravotnický personál (přepočteno na plně zaměstnané). Jejich počet během 10 let kolísal či mírně narůstal, proti roku 2011 byl stav roku 2020 o 1 780 přepočtených osob vyšší a dosáhl dlouhodobého maxima.

Graf 2.24 Lékaři v Jihomoravském kraji (přečtené osoby)

Pramen: ÚZIS

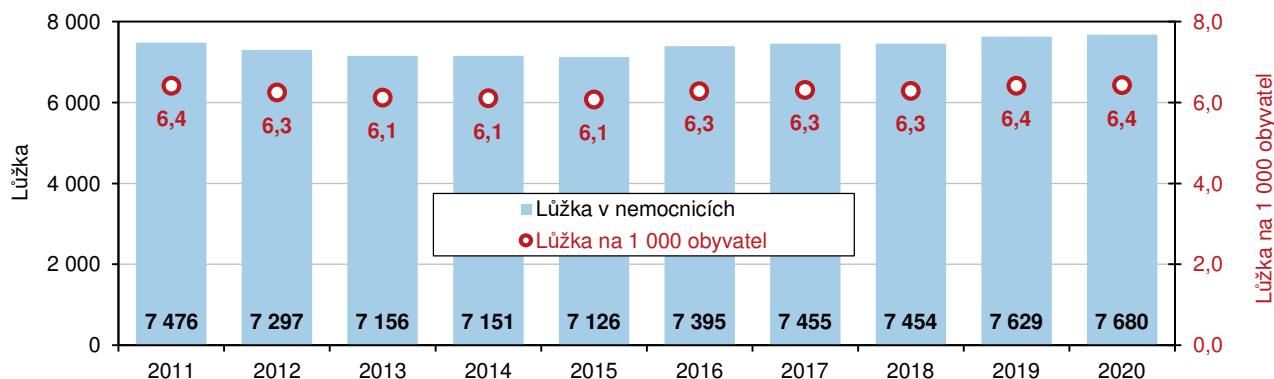

Zvýšil se počet lůžek v nemocnicích, pacient zde strávil v průměru necelých 7 dní.

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2020 v provozu 23 nemocnic, v nichž bylo k dispozici 7 680 lůžek, což je maximální hodnota za uplynulých deset let. Z hodnot uvedených v grafu 2.25 je patrné, že v roce 2016 byl přerušen pokles počtu lůžek. Do roku 2015 byl v nemocnicích sledován počet hospitalizovaných pacientů, od roku 2016 je to počet hospitalizací. K dispozici jsou ale jen údaje do roku 2019, kdy v nemocnicích v kraji bylo registrováno 273,1 tis. hospitalizací (meziročně o 0,2 tis. více), průměrná ošetrovací doba v délce 6,6 dne se meziročně o 0,2 dne zkrátila.

Graf 2.25 Lůžka v nemocnicích v Jihomoravském kraji

Pramen: ÚZIS

Od roku 2012 jsou údaje pracovní neschopnosti získávány z dat České správy sociálního zabezpečení.

Údaje statistiky dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz jsou od roku 2012 získávány zpracováním dat z administrativního zdroje Informačního systému České správy sociálního zabezpečení (IS ČSSZ). Statistika zachycuje veškerá onemocnění a úrazy, které zapříčinily alespoň jednodenní pracovní neschopnost u nemocensky pojištěných osob. Administrativní data IS ČSSZ jsou vykazována za všechny zaměstnance právnických i fyzických osob a samostatně za osoby samostatně výdělečně činné.

Od roku 2020 je povinně zavedeno používání ...

V letech 2011 – 2013 poskytoval zaměstnavatel po dobu prvních 21 dní dočasné pracovní neschopnosti zaměstnancům náhradu mzdy a OSSZ vyplácely nemocenské až od 22. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti; v době od 1. 1. 2014, zaměstnavatelé vyplácejí náhradu mzdy za období prvních 14 dnů trvání pracovní neschopnosti a od 15. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti má zaměstnanec nárok na dávku nemocenského pojištění,

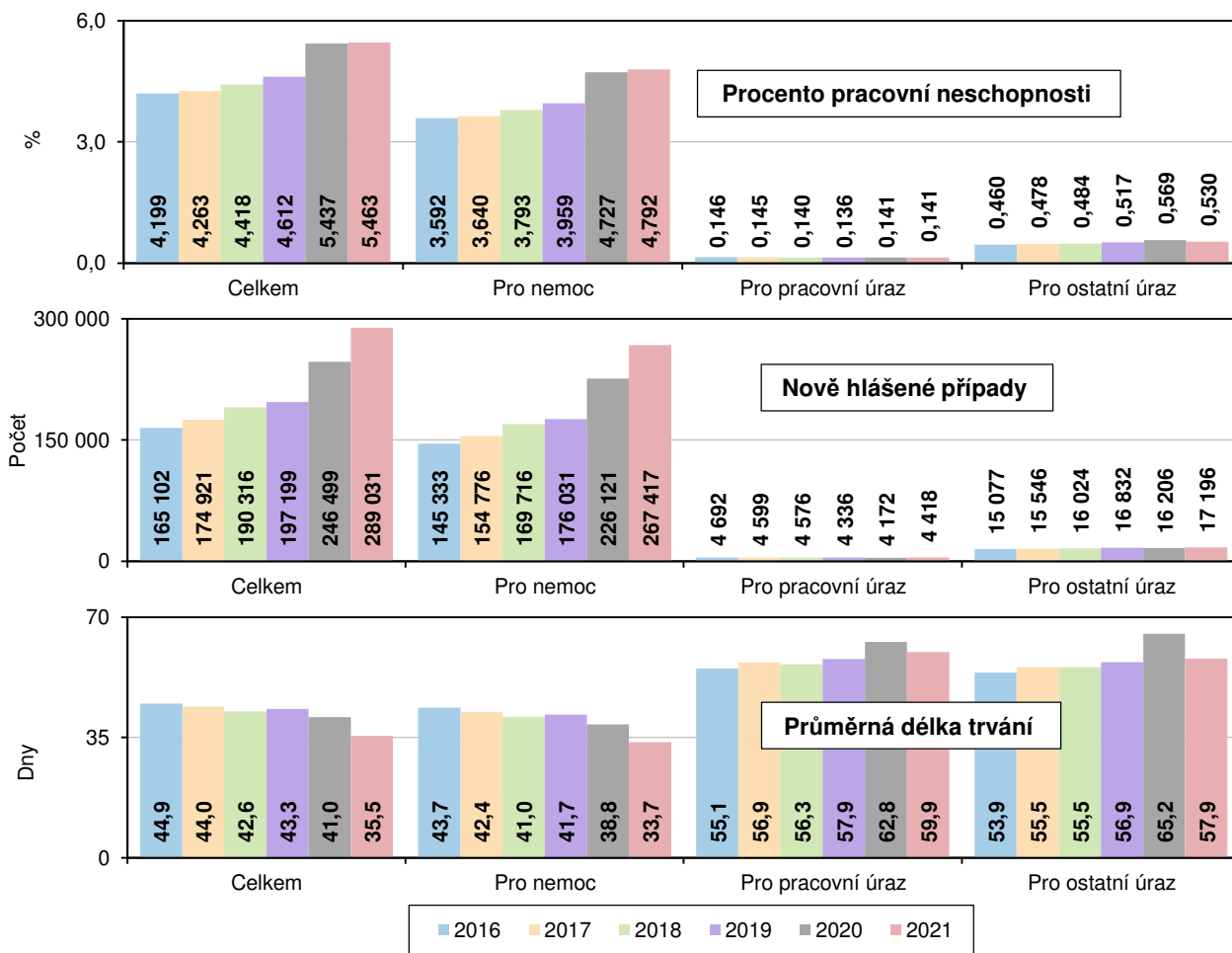

... elektronického systému pro vydávání neschopností.

kteou vyplácí OSSZ. Náhrada mzdy od zaměstnavatele je od 1. července 2019 vyplácena již od prvního pracovního dne pracovní neschopnosti nebo karantény. Dříve za první tři dny pracovní neschopnosti, které měly být pro zaměstnance původně pracovními, náhrada mzdy nepříslušela a byla vyplácena až od čtvrtého dne. Tato karenční doba byla zrušena, zejména na základě požadavků zaměstnaneckých odborů. Od 1.1.2020 je povinně zavedeno používání elektronického systému pro vydávání neschopností. „Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti“ elektronicky (tzv. „eNeschopenky“) vystavuje ošetřující lékař.

Graf 2.26 Vybrané ukazatele dočasné pracovní neschopnosti v Jihomoravském kraji

Pramen: ČSSZ

Přes opětovný nárůst procenta pracovní neschopnosti je krajská hodnota v porovnání s ostatními kraji 2. nejvyšší.

V roce 2021 bylo v kraji evidováno 514,7 tis. nemocensky pojištěných osob (2. nejvyšší počet mezi kraji) a v pracovní neschopnosti strávily celkem 10,26 mil. dnů (v roce 2020 to bylo 10,10 mil. dnů). Za meziročním nárůstem všech ukazatelů dočasné pracovní neschopnosti stojí pandemie nemoci Covid-19. Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti, které udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz, se v Jihomoravském kraji meziročně zvýšilo z 5,437 % v roce 2020 na 5,463 % v roce 2021. I přes mírný nárůst procenta dočasné pracovní neschopnosti je krajská hodnota v roce 2021 v porovnání s ostatními kraji 2. nejvyšší.

Příčinou téměř 93 % případů pracovní neschopnosti je nemoc.

Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti celkem v kraji vzrostl z 246,5 tis. v roce 2020 na 289,0 tis. v roce 2021 (o 42,5 tis., tj. o 17,3 %). Největší část nově hlášených případů tvoří případy dočasné pracovní neschopnosti pro

nemoc (267,4 tis., tj. 92,5 % z celku). Počet případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc meziročně vzrostl o 41,3 tis., tj. o 18,3 %.

Průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti je 35,5 dne.

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2021 denně v průměru 28 121 práce neschopných osob (o 525 osob více než v roce 2020), z toho 24 666 osob pro nemoc, 725 pro pracovní úraz a 2 730 osob pro ostatní úrazy. Průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti v kalendářních dnech se v roce 2021 v kraji snížila o 5,5 dne na 35,5 dne a byla 5. nejdelší mezi kraji. Nejkratší dobu trvání každoročně mají případy pracovní neschopnosti pro nemoc, naopak nejdelší průměrnou dobu léčení měly v roce 2021 případy pracovní neschopnosti pro pracovní úraz.

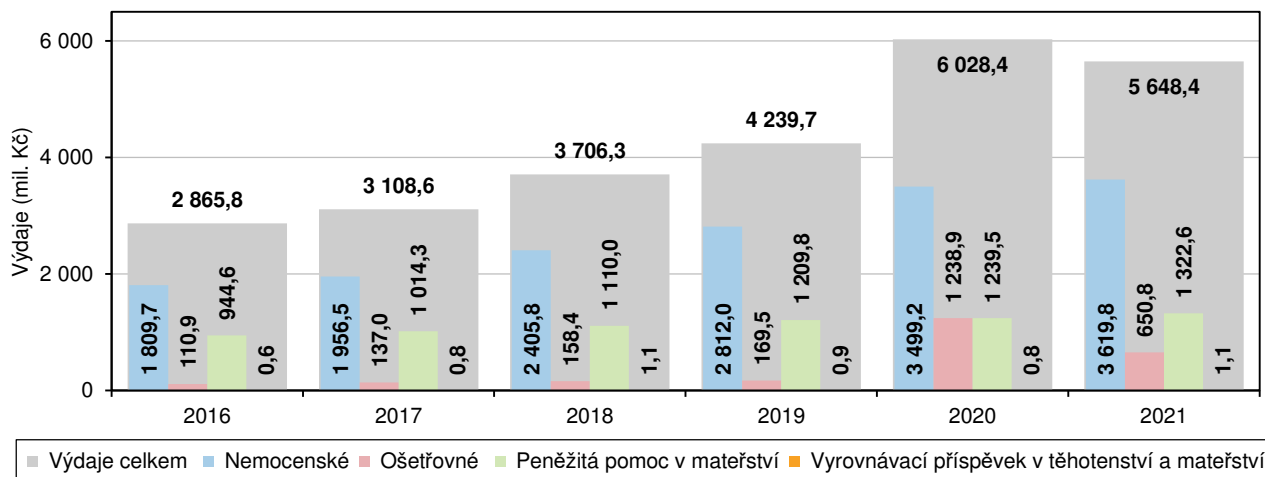
Nemocenské pojištění, státní sociální podpora

Dávky nemocenského pojištění dosáhly v průměru necelých 4 800 Kč na jednoho obyvatele.

V dávkách nemocenského pojištění se projevila vliv „covidové“ situace. V roce 2021 byla v Jihomoravském kraji v těchto dávkách vyplacena částka 5,65 mld. Kč, což bylo o 1,41 mld. Kč, tj. o 33,2 % více než v „předcovidovém“ roce 2019. Meziročně však došlo ke snížení o 0,38 mld. Kč, tj. o 6,3 %. Na jednoho obyvatele kraje připadla částka 4 777 Kč. Celková výše vyplacených dávek byla mezi kraji 3. nejvyšší (po Praze a Moravskoslezském kraji), přepočtená částka byla 4. nejvyšší (po Praze, Moravskoslezském a Zlínském kraji). Největší díl z dávek nemocenského pojištění připadá na nemocenské (64,1 %), peněžitá podpora v mateřství představovala 23,4 % celkových výdajů na tyto dávky, ošetřovné se podílelo 11,5 %.

Graf 2.27 Výdaje na dávky nemocenského pojištění v Jihomoravském kraji

Pramen: MPSV

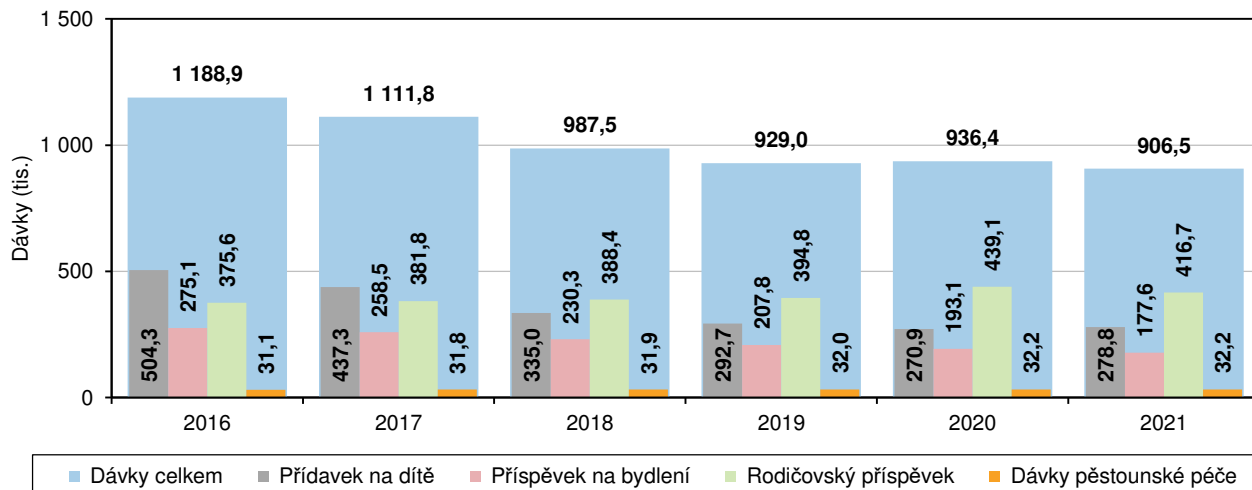
Přes 900 tisíc dávek státní sociální podpory a péčovské péče představovalo vyplacenou částku 5,4 mld. Kč.

Mezi dávky státní sociální podpory se řadí přírůstek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, porodné a pohřebné. K dávkám péčovské péče mj. patří příspěvek na úhradu potřeb dítěte a odměna pěstouna. V roce 2021 bylo v Jihomoravském kraji v sociálních programech vyplaceno 906,5 tis. dávek (874,3 tis. dávek státní sociální podpory a 32,2 tis. dávek péčovské péče). Celková výše dávek dosáhla částky 5,42 mld. Kč (5,06 mld. Kč v dávkách státní sociální podpory a 362,8 mil. Kč v dávkách péčovské péče). Na jednoho obyvatele v kraji tak v průměru připadla částka 4 584 Kč. Počet vyplacených dávek byl mezi kraji 3. nejvyšší (po Moravskoslezským a Středočeským kraji), výše vyplacených dávek byla mezi kraji 4. nejvyšší, ale přepočtená částka na obyvatele až 6. nejvyšší.

Graf 2.28 Počet dávek státní sociální podpory a péčovské péče v Jihomoravském kraji

Pramen: MPSV

I přes meziroční pokles se na dávkách ošetřovného vyplátilo téměř 4x více než v „předcovidovém“ roce 2019.

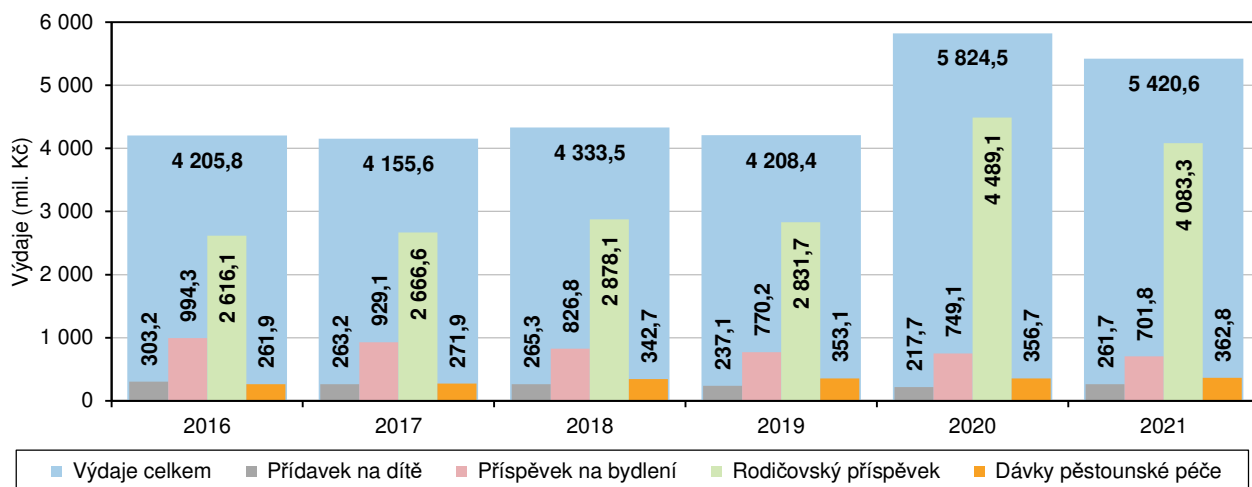
Dávky ošetřovného se meziročně snížily o 47,5 %, oproti počátku sledovaného období (roku 2016) však i tak zaznamenaly takřka 6násobné zvýšení, resp. takřka 4násobné zvýšení oproti „předcovidovému“ roku 2019. Částka na peněžitou podporu v mateřství vzrostla meziročně o 6,7 % (o 83,1 mil. Kč). Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství vzrostl o 30,5 %, ale ten tvoří jen nepatrnou část z celkových vyplacených dávek.

Počet vyplacených dávek rodičovského příspěvku meziročně klesl o 5 %, vyplacená částka byla téměř o desetinu nižší.

V počtu vyplacených dávek státní sociální podpory (SSP) tvořil do roku 2017 největší část přídavek na dítě, v letech 2018 až 2021 to již byl rodičovský příspěvek (v roce 2021 celkem 47,7 % z počtu dávek SSP). Nejvyšší částka z vyplacených dávek SSP v celém období let 2016 až 2021 připadla právě na rodičovský příspěvek (v roce 2021 80,7 %). V roce 2021 proti předešlému roku klesl počet vyplacených dávek SSP o 30,0 tis., tj. o 3,3 %. Vyplacená částka dávek SSP klesla o 410,0 mil. Kč, tj. o 7,5 %. Za meziročními změnami je především změna u počtu a objemu rodičovského příspěvku. Jeho počet meziročně klesl o 22,4 tis. (o 5,1 %), vyplacená částka byla nižší o 405,8 mil. Kč, tj. o 9,0 %.

Graf 2.29 Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče v Jihomoravském kraji

Pramen: MPSV

Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Příspěvek na péči lze použít k úhradě profesionální sociální služby i k zajištění péče v rodině.

Sociální službou rozumíme činnost zajišťující pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Sociální služby je možno poskytovat terénní formou – uživateli je služba poskytována v jeho domácím prostředí (pečovatelská služba, osobní asistence); formou ambulantní – uživatel dochází do zařízení (poradny); formou pobytovou – uživatel v zařízení poskytující sociální služby bydlí (domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, azylové domy). Na zajištění sociálních služeb se podílí i stát, a to formou příspěvku na péči. Příspěvek je poskytován osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při péči o sebe, při zvládnutí základních životních potřeb a při zajištění soběstačnosti. Výše příspěvku je stanovena podle stupně závislosti oprávněné osoby. Osoba může z příspěvku na základě vlastní svobodné volby hradit profesionální sociální službu nebo jej použít k pokrytí nezbytných nákladů při zajištění péče v rodině.

K pobytovým zařízením sociálních služeb patří především domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením.

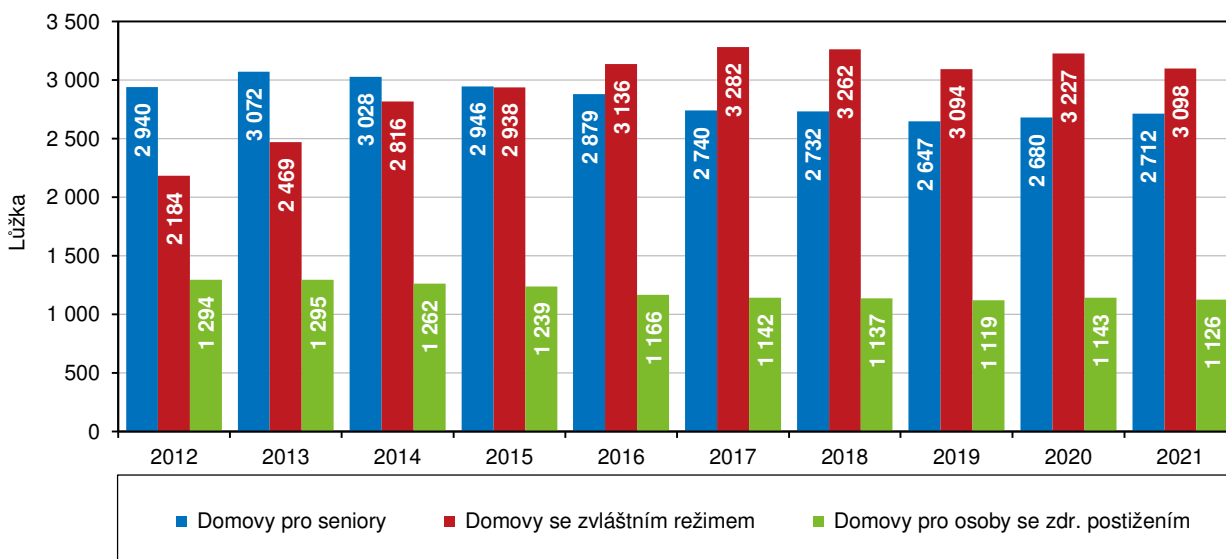
Zákon o sociálních službách (108/2006 Sb.) definuje 20 druhů zařízení poskytující sociální služby. Mezi ně se řadí i domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením. Domovy pro seniory jsou určeny zpravidla pro osoby ve věku 65 a více let, mající sníženou soběstačnost především z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Domovy se zvláštním režimem jsou určeny pro osoby se sníženou soběstačností z důvodu chronického duševního onemocnění - stařecká, Alzheimerova a ostatní typy demencí – vyžadující komplexní péči.

V zařízeních poskytujících vybrané sociální služby bylo na konci roku 2021 k dispozici více než 8 tisíc míst.

Nejčetnější pobytovou službou jsou domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem. Podle údajů MPSV bylo v zařízeních poskytujících vybrané sociální služby v roce 2021 v kraji k dispozici více než 8 tisíc míst, z tohoto počtu bylo 2 712 míst v domovech pro seniory, 3 098 míst v domovech se zvláštním režimem a 1 126 míst v domovech pro osoby se zdravotním postižením.

Graf 2.30 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Jihomoravském kraji

Pramen: MPSV

V přepočtu kapacit na tisíc obyvatel ve věku 65 a více let si kraj stojí velmi dobře u domovů ...

V přepočtených hodnotách připadalo v roce 2020 na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let 11,1 lůžek v domovech pro seniory, resp. 12,7 lůžek v domovech se zvláštním režimem. Zatímco přepočtený počet lůžek v domovech pro seniory byl mezi kraji 2. nejnižší (nižší byl pouze v Praze - 9,2 %, nejvyšší v Jihočeském kraji - 21,7 %), počet

... se zvláštním režimem, opak ale platí pro přepočtení v domovech pro seniory.

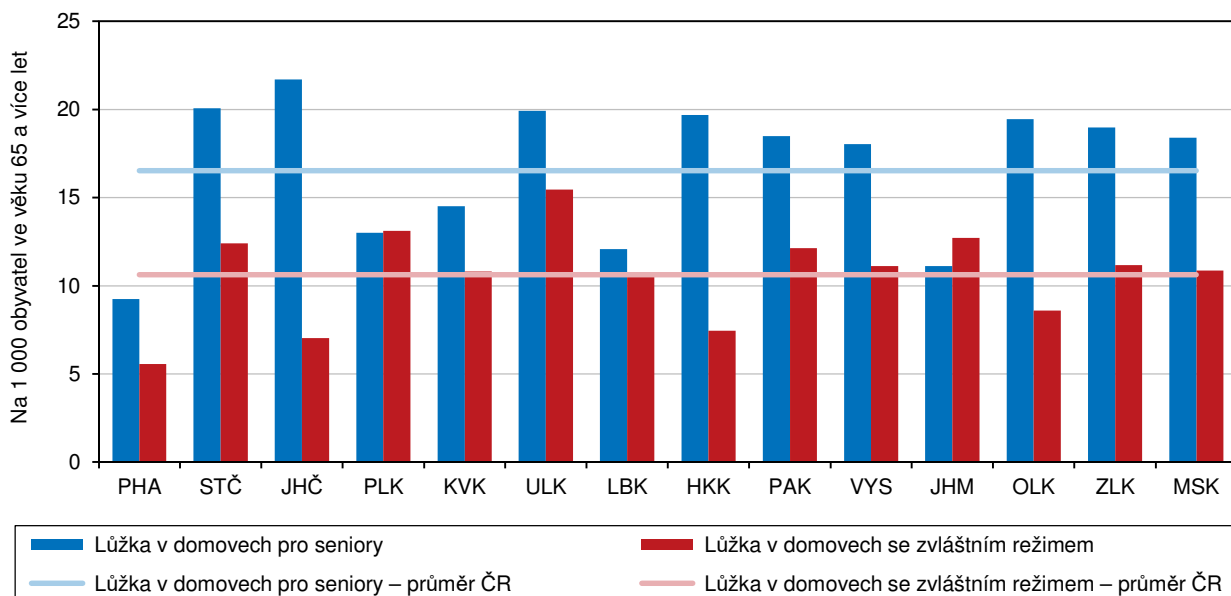
míst v domovech se zvláštním režimem byl 3. nejvyšší (po Ústeckém kraji s 15,5 % a Plzeňském kraji s 13,1%, nejnižší stav byl v Praze - 5,6 %). V rámci kraje (v porovnání hodnot roku 2020) byla nejpříznivější situace v okrese Vyškov - na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let připadlo 15,8 lůžek v domovech pro seniory, nejmenší hodnota byla zaznamenána v okrese Brno-venkov, a to 6,3 %.

Kapacity vybraných pobytových služeb se měnily oběma směry, v souhrnu se však počet míst mírně zvýšil.

Celková kapacita zařízení vybraných pobytových sociálních služeb uvedených v grafu 2.31 se od roku 2012 zvýšila o 518 míst. Nárůst byl zaznamenán u počtu míst v domovech se zvláštním režimem, počet míst byl v roce 2021 o 914 vyšší. Počet míst v domovech pro osoby se zdravotním postižením se v průběhu 10 let snížil o 168 míst a v domovech pro seniory poklesl o 228 míst. Ve změnách kapacit však není zohledněna možná změna určení poskytované sociální služby.

Graf 2.31 Lůžka v domovech pro seniory a v domovech se zvláštním režimem v krajích v roce 2021

Pramen: MPSV

Stávající kapacity zařízení poskytujících pobytové sociální služby jsou nedostačující, svědčí o tom množství neuspokojených žádostí o umístění.

Očekávané navyšování počtu osob v seniorském věku v blízké budoucnosti bude klást zvýšené požadavky na sociální služby. Služby, které ani v současnosti svými kapacitami nestačí pokrýt vznesené požadavky. Na konci roku 2020 bylo v kraji 4,2 tis. neuspokojených žadatelů o umístění do domova pro seniory a 3,9 tis. žadatelů o umístění do domova se zvláštním režimem. Mezikrajské srovnání v roce 2020 Jihomoravskému kraji přineslo nelichotivé prvenství v počtu neuspokojených žádostí o umístění do domova se zvláštním režimem, resp. 6. místo v pořadí v počtu neuspokojených žádostí o umístění do domova pro seniory.

Držitelé průkazu TP.

Průkaz zdravotně-tělesně postižených vydává úřad práce lidem, které uzná za dlouhodobě tělesně, smyslově nebo duševně postižené. Podle stupně postižení jsou 3 typy průkazů. Průkaz TP (tělesně postižený) náleží těm osobám, jimž bylo uznáno funkční postižení pohyblivosti a orientace, včetně onemocnění autistického spektra. Jde o stav, kdy došlo k poruše pohyblivosti v domácím prostředí, v exteriéru je schopna chůze se sníženým dosahem a má problémy s chůzí okolo překážek a na nerovném terénu. V Jihomoravském kraji bylo v roce 2021 5 475 držitelů průkazů TP. Více jak polovina (56,0 %) z nich byla ve věku 65 a více let. Mezi držiteli těchto průkazů převládaly ženy (54,8 %).

Držitelé průkazu ZTP.

Průkaz ZTP (zvláště tělesně postižený) patří nemocným, kteří mají těžké funkční postižení pohyblivosti nebo orientace, včetně poruchy autistického spektra. Jde o stav, kdy se daná osoba potýká s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, díky němuž není schopen samostatné pohyblivosti v domácím prostředí a v exteriéru je schopna pohybu se značnými obtížemi a jen na krátké vzdálenosti. V kraji bylo 32 263 držitelů těchto průkazů, mezi nimi opět převládaly věkové kategorie 65+ (76,3 % držitelů) a ženy (52,5 %).

Držitelé průkazu ZTP/P.

Průkaz ZTP/P (zvláště tělesně postižený s průvodcem) náleží osobám, které trpí obzvláště těžkým funkčním postižením, které je spojeno s úplnou ztrátou pohybu nebo orientace s potřebou průvodce, a to včetně osob s poruchou autistického spektra. Nemocní nejsou schopni samostatné chůze a pohyb je možný zpravidla na invalidním vozíku. V Jihomoravském kraji bylo 11 061 držitelů průkazu ZTP/P s 47,7% zastoupením osob starších 65 let. V této kategorii – jako v jediné – převládali muži (52,2 %).

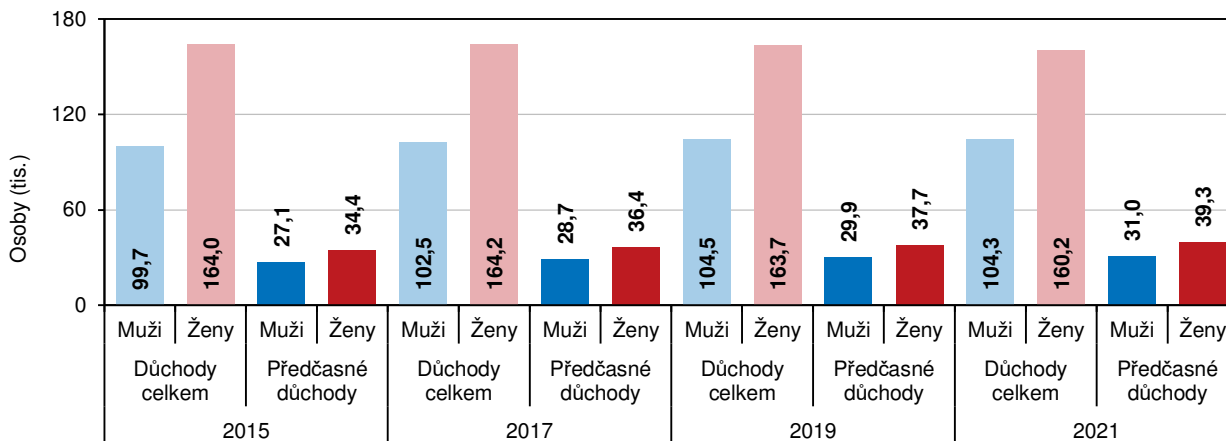
Důchodci, důchody

Starobní důchod v kraji na konci roku 2021 pobíralo více než 264 tisíc osob.

Starobní důchod včetně souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem (bez poměrného starobního důchodu) na konci roku 2021 v kraji pobíralo 264,5 tis. osob. Proti roku 2020 poklesl počet příjemců starobního důchodu o 2,2 tis., tj. o 0,8 % (počet příjemců od roku 2013 do roku 2019 narůstal, nyní již druhým rokem klesá). Mezi příjemci starobního důchodu převažují ženy, v roce 2021 bylo v kraji 160,2 tis. žen (meziroční pokles o 1 605 žen) a 104,3 tis. mužů (meziroční pokles o 589 mužů). Počet mužů se proti roku 2015 zvýšil o 4,6 tis., počet žen poklesl o 3,8 tis.

Graf 2.32 Příjemci starobních důchodů (vč. souběhu podle pohlaví v Jihomoravském kraji

Pramen: ČSSZ

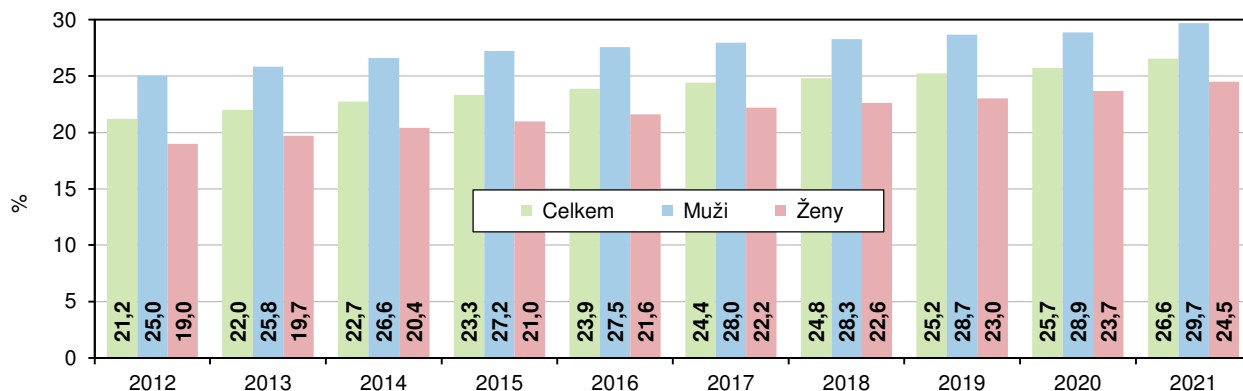
Bylo mezi nimi i 70 tisíc příjemců předčasného důchodu.

Mezi příjemci starobního důchodu (vč. souběhu) bylo v roce 2021 také 70,2 tis. příjemců předčasného důchodu (31,0 tis. mužů a 39,3 tis. žen). Tento počet byl proti roku 2015 téměř o sedminu vyšší (o 8,7 tis., tj. o 14,1 %). Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na celku se postupně zvyšuje, v roce 2011 činil 20,3 %, v roce 2015 23,3 % a v roce 2021 již 26,6 %. U mužů v kraji byl na konci roku 2021 podíl předčasných důchodů výrazně vyšší (29,7 % proti 24,5 % u žen). I přes postupné zvyšování podílu předčasných důchodů byla krajská hodnota po Praze a Středočeském kraji 3. nejnižší a pod průměrem ČR (28,2 %).

Graf 2.33 Podíl příjemců předčasného starobního důchodu (vč. souběhu) v Jihomoravském kraji

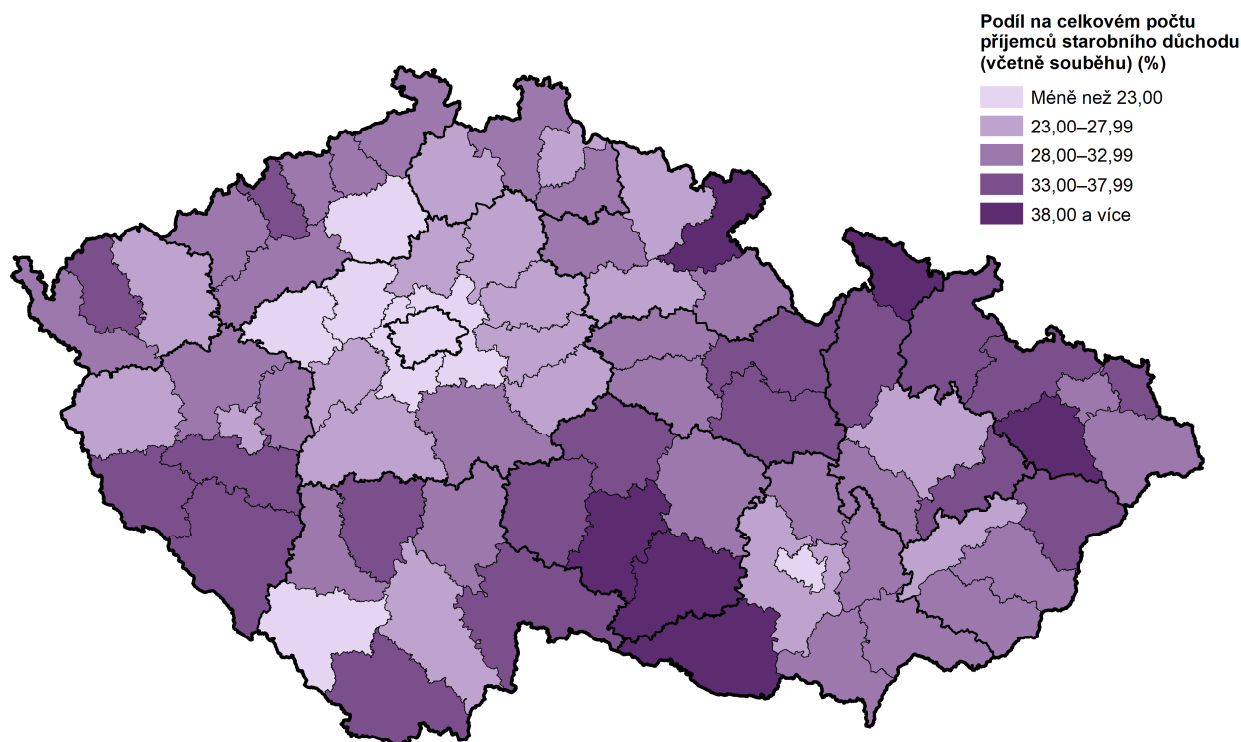
Pramen: ČSSZ

Samostatný starobní důchod pobíralo 199 tisíc osob.

Z celkového počtu příjemců starobního důchodu bylo v roce 2021 v kraji 198,7 tis. příjemců starobního důchodu sólo (bez souběhu s vdovským či vdoveckým důchodem, bez poměrného starobního důchodu). Meziročně se jejich počet snížil o 2 072 osob. Mezi příjemci starobního důchodu v roce 2021 v kraji bylo 104,3 tis. žen (meziroční snížení o 1 447 žen), mužů bylo 94,4 tis. (meziroční pokles o 625 mužů).

Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ, vlastní dopočet

Starobní důchod vyplácený v Jihomoravském kraji je ve srovnání s ostatními ...

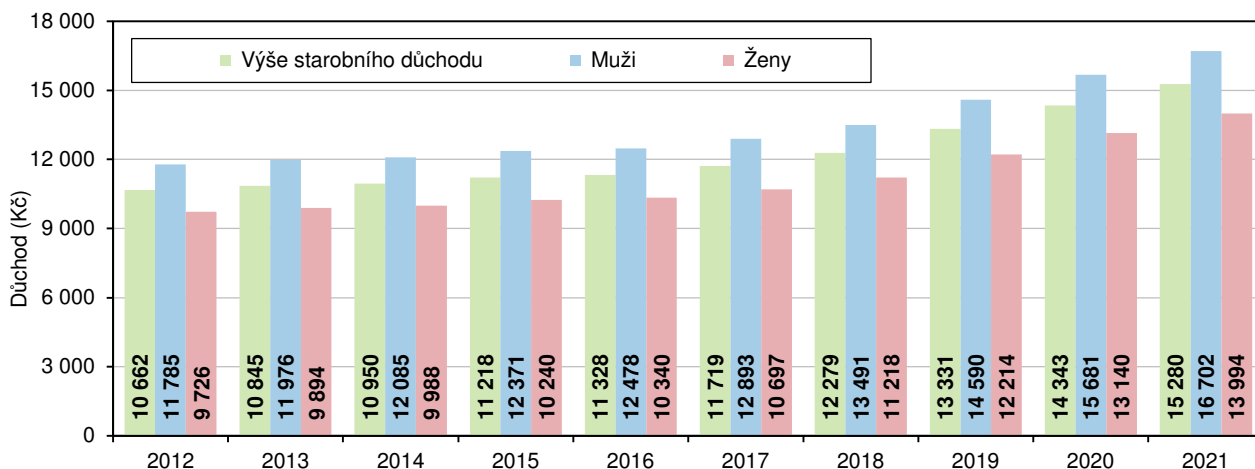
Průměrný starobní důchod (bez souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem, bez poměrného starobního důchodu) v Jihomoravském kraji, který na konci roku 2021 činil 15 280 Kč, byl proti průměru ČR nižší o 173 Kč a ve srovnání s ostatními kraji byl 7. nejvyšší (resp. 8. nejnižší). Nejvyšší starobní důchody byly v prosinci roku 2021 vypláceny v hl. m. Praze, nejnižší pobírali důchodci žijící v Karlovarském kraji.

... kraji průměrný, resp. 7. nejvyšší.

Starobní „sólo“ důchod mužů v kraji dosáhl v prosinci 2021 částky 16 702 Kč a o 2 708 Kč převyšoval důchod žen (13 994 Kč). Rozdíl v důchodech mužů a žen se zvyšuje každoročně, v roce 2016 rozdíl činil „jen“ 2 138 Kč.

Graf 2.34 Průměrný měsíční starobní důchod sólo (bez souběhu) v Jihomoravském kraji

Pramen: ČSSZ

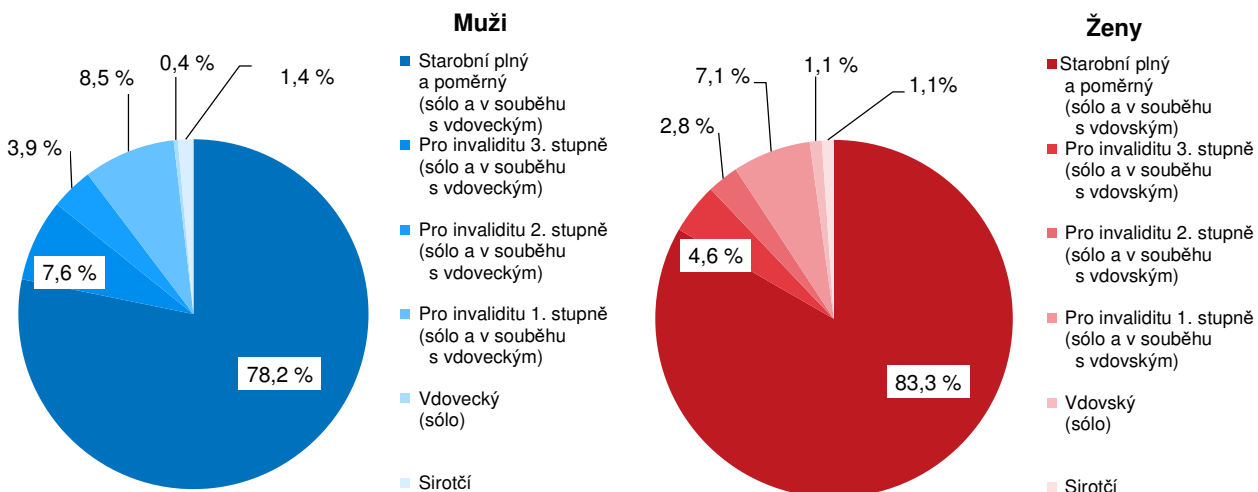

V kraji jsou nejvyšší důchody v Brně a nejnižší na Znojmsku.

V rámci kraje jsou dlouhodobě nejvyšší starobní důchody vypláceny v Brně-městě (v roce 2021 v průměru 15 800 Kč). Nejnižší částky, a to také dlouhodobě, jsou vypláceny starobním důchodcům v okrese Znojmo (14 269 Kč). Tato skutečnost souvisí i s podílem příjemců předčasného starobního důchodu, neboť nejvyšší podíl příjemců předčasného důchodu v roce 2021 byl zjištěn právě v okrese Znojmo (41,7 %) a nejnižší v Brně-městě (19,0 %).

Graf 2.35 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v Jihomoravském kraji

Pramen: ČSSZ

Výše průměrného důchodu se vzdaluje od mediánu mezd.

Výši průměrného starobního důchodu sólo (bez souběhu) lze posuzovat i ve vztahu k mediánu průměrné mzdy v kraji. V letech 2011 až 2013 průměrný důchod tvořil více než 49 % mediánu průměrného výdělku, v roce 2016 podíl poklesl na 46 % a v roce 2021 tvořil již jen 43,5 %.

Starobní důchody pobírá více než čtyři pětiny důchodců.

Starobní plný a poměrný (sólo a v souběhu s vdoveckým) pobíralo v prosinci 2021 v kraji 265,3 tis. důchodců, což představuje 81,2 % všech příjemců důchodů (u mužů 78,2 % a 83,3 % u žen). Dalšími nejpočetnějšími skupinami jsou příjemci důchodů pro invaliditu 1. stupně v souběhu (7,7 %) a 3. stupně v souběhu (5,8 %).

Počet příjemců důchodů 3. stupně invalidity vytrvale klesá.

Supěň invalidity vystihuje míru omezení pracovních schopností. Nejmírnější 1. stupeň znamená snížení pracovní schopnosti o 35 – 49 %, při snížení pracovní schopnosti o 70 a více procent se jedná o invaliditu 3. stupně. Zatímco v roce 2012 byl 3. stupeň invalidity mezi invalidními důchodci v kraji zastoupen nejvíce, v roce 2021 byli nejpočetnější skupinou důchodci s 1. stupněm invalidity. Počet důchodců, pobírajících invalidní důchod (včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem), se v průběhu posledního desetiletí téměř nezměnil – meziroční změny probíhají v řádech jednotek desetiny procenta. V prosinci 2021 jich bylo celkem 54 678, z toho 45,7 % s 1. stupněm, 34,7 % s 3. stupněm a 19,5 % s 2. stupněm invalidity.

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Pokles počtu registrovaných trestných činů.

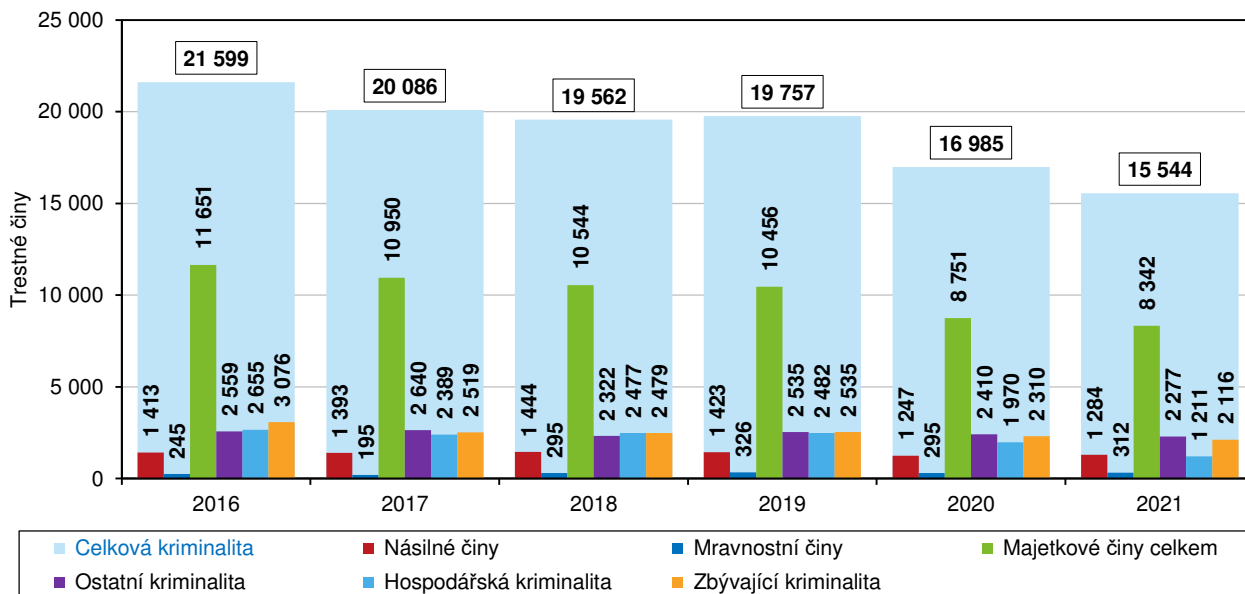
Do celkového počtu registrovaných trestných činů jsou zahrnuty i trestné činy spáchané na železnici a trestné činy zjištěné na letištích. Počet trestných činů v Jihomoravském kraji se v posledních letech s výjimkou roku 2019 každoročně snižoval. V roce 2021 bylo registrováno 15 544 trestných činů, meziročně počet trestných činů poklesl o 1 441, tj. o 8,5 %.

Přepočet registrovaných trestných činů na tisíc obyvatel byl ve srovnání s ostatními kraji 7. nejvyšší.

Počet registrovaných trestných činů v Jihomoravském kraji v roce 2021 byl ve srovnání s ostatními kraji 4. nejvyšší a tvořil 10,1 % z celkového počtu trestných činů v ČR. Nejvyšší počet registrovaných trestných činů byl evidován v hl. m. Praze (35,1 tis.), nejméně v Karlovarském kraji (3,8 tis.). V relativním vyjádření byla nejvyšší kriminalita také v Praze (27,7 trestných činů na 1 tisíc obyvatel), přepočet v Jihomoravském kraji ve výši 13,1 ‰ byl mezi kraji 7. nejvyšší, nejnižší kriminalita v této formě vyjádření byla ve Zlínském kraji (8,4 ‰). Meziroční pokles počtu registrovaných trestných činů byl zaznamenán ve všech krajích.

Graf 2.36 Registrované trestné činy v Jihomoravském kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

Obecné trestné činy se podílejí na celkové kriminalitě více než třemi čtvrtinami.

Z hlediska klasifikace patřila většina trestných činů mezi obecné trestné činy (násilné, mravnostní, majetkové trestné činy a ostatní kriminalita) – v roce 2021 tvořily 78,6 % z celkového počtu registrovaných trestných činů. Hospodářské činy tvořily 7,8 % z celku a na tzv. „zbývající“ kriminalitu připadlo 13,6 % z celkového počtu trestných činů.

Trestné činy páchají i mladiství a nezletilí. Polovinu trestných činů mají na svědomí recidivisté.

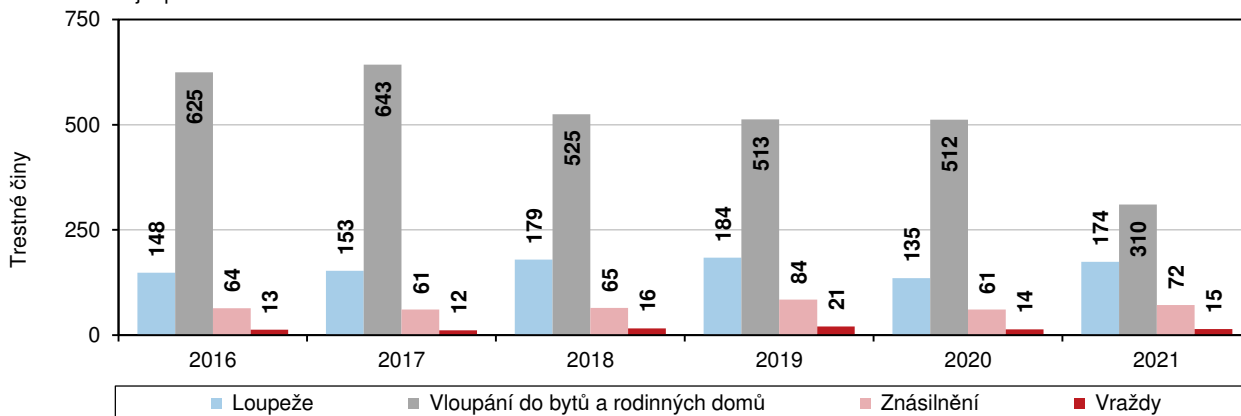
Z celkového počtu registrovaných trestných činů v roce 2021 bylo 6 351 objasněno, dodatečně bylo objasněno 1 836 trestných činů (dodatečně objasněné skutky jsou ty, u nichž bylo trestní stíhání zahájeno již v předešlém roce či předešlých letech). Z úhrnu objasněných trestných činů v kraji (8 187 činů) bylo 160 činů spácháno nezletilými (osoby ve věku do 14 let) a 283 trestných činů spáchali mladiství (osoby ve věku 15 až 17 let). Polovinu objasněných trestných činů spáchaly opakovaně trestané osoby (4 152 činů, tj. 50,7 % z krajského úhrnu). Celkem 1 401 činů bylo spácháno pod vlivem návykových látek, z toho 880 trestných činů pod vlivem alkoholu.

Nejvyšší kriminalita je v Brně, nejnižší na Vyškovsku, resp. po přepočtu na obyvatele na Blanensku.

Z okresů Jihomoravského kraje bylo nejvíce trestných činů v roce 2021 zjištěno v Brně-městě (8 554, tj. 55,0 % celkové kriminality v kraji) a nejméně v okrese Vyškov (741, tj. 4,8 % z krajské hodnoty). Při přepočtu na 1 000 obyvatel byla nejvyšší úroveň kriminality opět v Brně (22,6 trestných činů na 1 000 obyvatel), nejnižší však v okrese Blansko (7,2 trestných činů na 1 000 obyvatel). Je třeba uvést, že meziroční pokles počtu zjištěných trestných činů byl s výjimkou Vyškova zaznamenán ve všech okresech Jihomoravského kraje.

Graf 2.37 Vybrané trestné činy v Jihomoravském kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

Pokles počtu dopravních nehod i snížení objemu způsobených škod.

S provozem dopravních prostředků, který v kraji probíhá na 4,4 tis. kilometrů silnic a dálnic, je spojena i negativní stránka, a tou je nehodovost. V minulých letech se ukazatele nehodovosti v kraji spíše každoročně zhoršovaly. V letech 2020 a 2021 omezující opatření vydané v souvislosti s pandemickou situací příznivě ovlivnily alespoň oblast dopravní nehodovosti. Počet 6 364 dopravních nehod, k nimž došlo v kraji v roce 2021, byl meziročně o 675 nehod nižší (o 9,6 %). Způsobené škody činily 419,8 mil. Kč, proti roku 2020 se snížily o 7,5 mil. Kč (o 1,7 %).

Průměrná škoda způsobená dopravní nehodou dosáhla 66 tisíc Kč.

I přes pokles celkových škod způsobených dopravními nehodami průměrná výše škody u jedné nehody meziročně vzrostla (o 5,3 tis., tj. o 8,7 %). V roce 2021 činila 66,0 tis. Kč, což je nejvyšší zaznamenaná hodnota v průběhu posledních 10 let.

Při dopravních nehodách v kraji v roce 2021 ...

Neměnným ukazatelem nehodovosti zůstávají škody způsobené na zdraví. Pokud by měřítkem dopravní nehodovosti byl pouze počet usmrcených (osoby, které zemřely bezprostředně nebo na následky dopravní nehody do 24 hodin), pak nejpříznivější

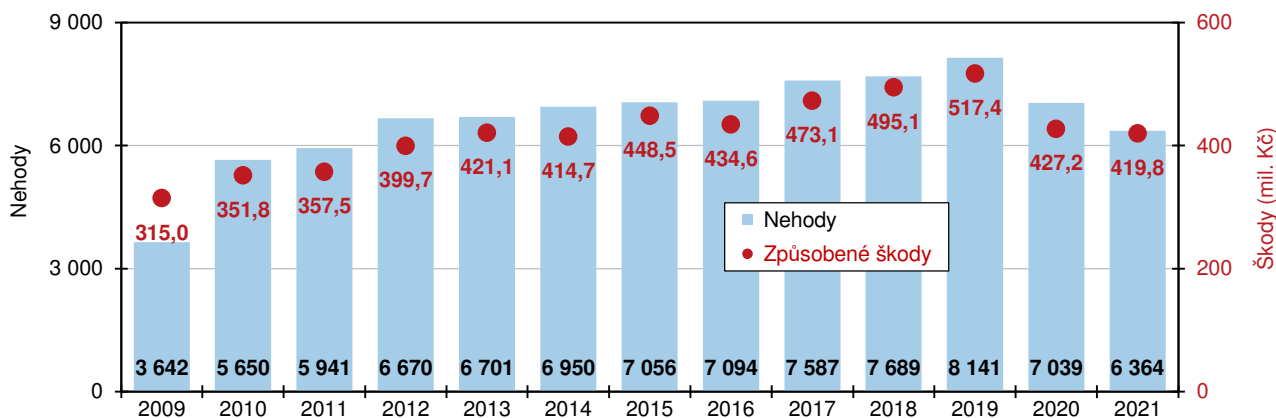

... zemřelo 42 osob a 193 osob bylo těžce zraněno.

v novodobé historii kraje byl právě rok 2021. V tomto roce při nehodách v kraji zemřelo 42 osob, což bylo o 9 méně než v roce předchozím. Meziročně poklesl i počet těžce zraněných, počet lehce zraněných zůstal stejný. Těžce zraněno bylo 193 účastníků nehod (o 8 méně), s lehkým zraněním - stejně jako v roce 2020 - vyvázlo z nehod 2 333 osob.

Graf 2.38 Dopravní nehody a způsobená škoda při nehodách v Jihomoravském kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

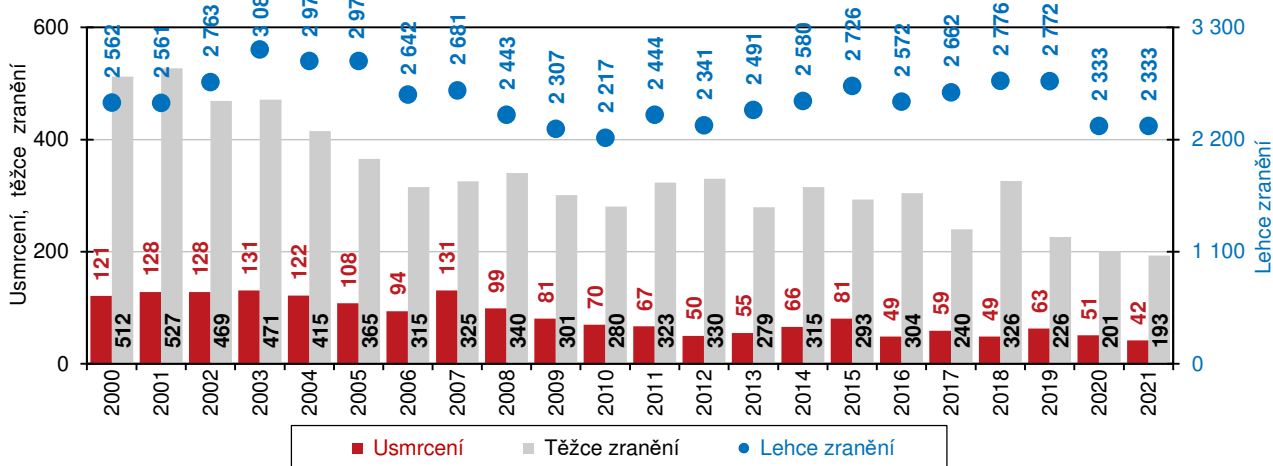

Příčinou takřka dvou třetin nehod byl nesprávný způsob jízdy.

Převládající příčinou dopravních nehod v kraji byl v roce 2021 nesprávný způsob jízdy (63,8 % z celkového počtu), následovala nepřiměřená rychlost jízdy (15,4 %) a nedání přednosti v jízdě (12,7 %). Mezi nejčastější viníky dopravních nehod obecně patří řidiči motorového vozidla. V Jihomoravském kraji řidiči motorového vozidla zavinili 5 536 nehod, tj. 87,0 % celku. Bylo zde však i 389 nehod, které zavinily řidiči nemotorového vozidla (6,1 % z celkového počtu) a 247 nehod (3,9 % z celkového počtu) jako následek střetu s lesním či domácím zvířetem.

Graf 2.39 Škody na zdraví při dopravních nehodách v Jihomoravském kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

Počet zemřelých při dopravních nehodách byl mezi kraji 3. nejvyšší.

Počet dopravních nehod v Jihomoravském kraji byl v roce 2021 ve srovnání s ostatními kraji 5. nejvyšší, počet zemřelých byl 3. nejvyšší. Nejvíce nehod bylo v Praze, nejméně v Karlovarském kraji. Nejvyšší počet usmrcených byl ve Středočeském kraji, nejnižší počet obětí dopravních nehod zaznamenal Karlovarský a Liberecký kraj. Přepočteme-li počet usmrcených na 1 000 hlášených nehod, pak nehody s nejtragičtějšími následky byly v roce 2021 v Jihočeském kraji – na 1 000 hlášených nehod připadlo 10,4 usmrcených. Naproti tomu v Praze připadlo na

jeden tisíc nehod „pouze“ 1,3 usmrčených, v Jihomoravském kraji připadlo 6,6 usmrčených na tisíc nehod, což byla mezi kraji 5. nejvyšší hodnota.

Řidič pod vlivem alkoholu či drog za volant nepatří, Jihomoravský kraj je ale v popředí pomyslného žebříčku krajů.

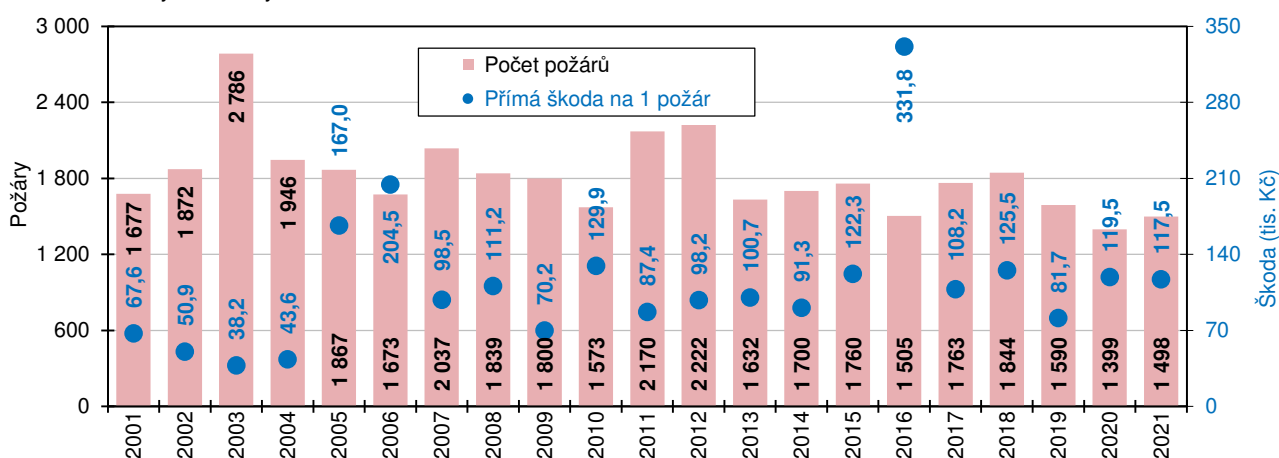
Nejvíce dopravních nehod pod vlivem alkoholu se v roce 2021 stalo na území Středočeského kraje (598 nehod), v pořadí následoval Jihomoravský a Moravskoslezský kraj (503, resp. 461 nehod). V čele pomyslného žebříčku počtu nehod s viníkem nehody pod vlivem drog byl Ústecký kraj.

Hasiči v kraji v roce 2021 likvidovali 1 500 požárů.

V roce 2021 bylo na území Jihomoravského kraje likvidováno 1 498 požárů. Jejich počet meziročně vzrostl o 99 případů, stále ale byl o 335 případů nižší, než je průměr počtu požárů v letech 2001 až 2020 (1 833). Počet požárů za rok byl 2. nejnižším ve sledovaném období (prvenství drží rok 2020). K nejvyššímu počtu požárů v kraji ve sledovaném období došlo v roce 2003 (2 786 požárů).

Graf 2.40 Počet požárů a přímá škoda připadající na jeden požár v Jihomoravském kraji

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

Při požárech byla způsobena škoda ve výši 176 mil Kč. Požár s nejvyšší škodou byl likvidován v Brně-Slatině.

S nárůstem počtu požárů vrostla i přímá škoda jimi způsobená. Škody ve výši 176,0 mil. Kč se proti předešlému roku zvýšily o 8,9 mil. Kč (nárůst o 5,3 %). Jedním požárem byla v roce 2021 v průměru způsobena škoda ve výši 117,5 tis. Kč. K nejničivějším požárům v kraji v roce 2021 patřil požár CNC stroje v hale strojírenské výroby v Brně-Slatině se škodou 10,0 mil. Kč, požár rodinného domu v Syrovicích (okr. Brno-venkov) se škodou 7,0 mil. Kč a požár nákladního automobilu v Říčkách (okr. Brno-venkov) se škodou 5,0 mil. Kč. Nejvyšší přímá škoda způsobená požáry byla v kraji zaznamenána v roce 2016, a to 499,3 mil. Kč.

Uchráněn byl majetek, jehož hodnota přesahovala 870 milionů Kč.

Hodnota majetku uchráněného před požáry v kraji v roce 2021 dosáhla částky 872,0 mil. Kč a představovala téměř pětinasobek hodnoty přímých škod. Z tohoto pohledu nejúspěšnějším rokem byl rok 2007, kdy sice byla způsobena přímá škoda ve výši přesahující 200 mil. Kč, uchráněné hodnoty však dosahovaly desetinásobku.

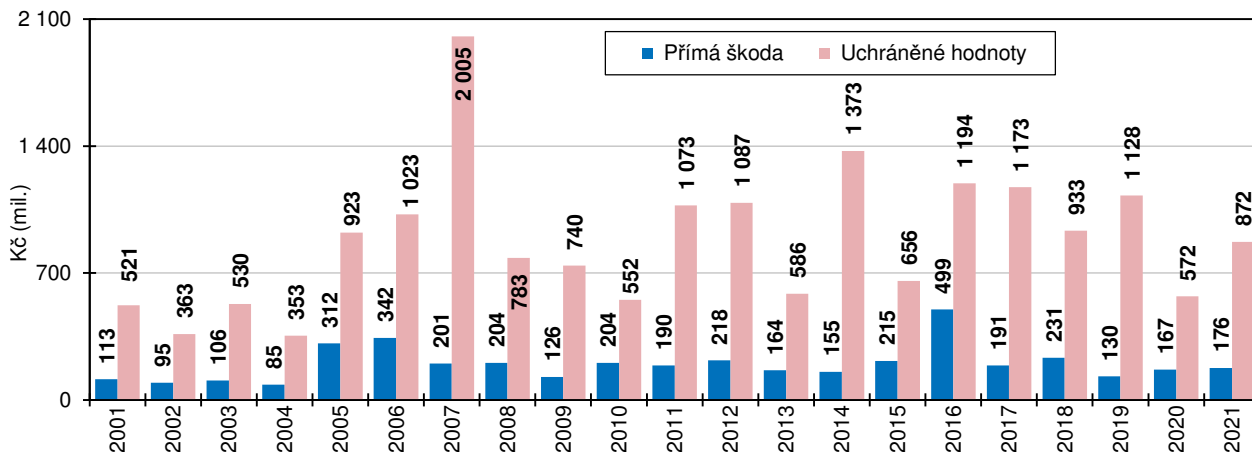
Při požárech v kraji v roce 2021 zemřelo 8 osob.

Při požárech vznikají nejen škody na majetku, ale i škody na zdraví. V roce 2021 při požárech v kraji zemřelo 8 osob a dalších 107 osob bylo zraněno. Počet zemřelých byl v přehledu následků požárů v kraji od roku 2001 spolu s rokem 2018 2. nejnižší. Nejtragičtějším rokem ve sledovaném období byl rok 2004, kdy při požárech zemřelo 27 osob, z pohledu počtu zraněných potom rok 2016 se 160 zraněnými.

Graf 2.41 Přímé škody a uchráněné hodnoty při požárech v Jihomoravském kraji

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

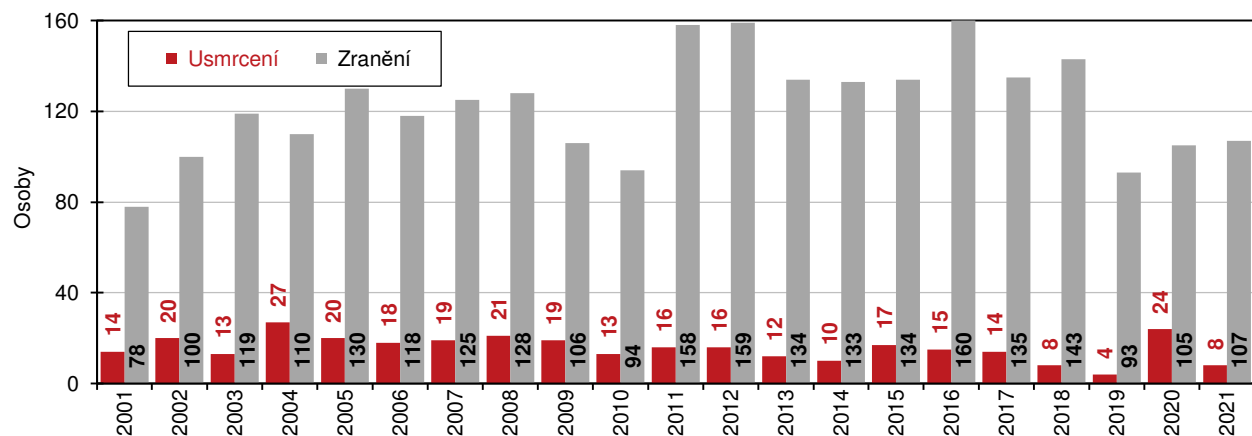

Počet požárů přepočtený na 10 tisíc obyvatel byl v mezikrajském srovnání 2. nejvyšší.

Počet požárů v Jihomoravském kraji v roce 2021 byl ve srovnání s ostatními kraji 5. nejvyšší. Nejvíce požárů bylo zaznamenáno ve Středočeském kraji (2 405), nejméně v Karlovarském kraji (460 požárů). V přepočtu v Jihomoravském kraji připadlo na 10 000 obyvatel 12,7 požárů, což byla mezi kraji spolu s Pardubickým krajem 2. nejnižší hodnota. V čele žebříčku se umístil Zlínský kraj (11,0 požárů na 10 000 obyvatel), nejhorší výsledek zaznamenal v tomto způsobu vyjádření Ústecký kraj (20,0 požárů na 10 000 obyvatel). Počet požárů v roce 2021 ve srovnání s předchozím rokem poklesl ve všech krajích s výjimkou Jihomoravského, Olomouckého a Kraje Vysočina.

Graf 2.42 Škody na zdraví při požárech v Jihomoravském kraji

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

Počet usmrcených v přepočtu na jeden tisíc požárů dosáhl při mezikrajském porovnání relativně příznivé hodnoty.

Méně příznivé pro Jihomoravský kraj bylo porovnání škod na zdraví. Počet zemřelých při požárech v kraji byl 3. nejvyšší, nelichotivé prvenství připadlo Středočeskému a Moravskoslezskému kraji, kde při požárech zemřelo 18 lidí. Počet zraněných při požárech byl mezi kraji 4. nejvyšší. Přepočteme-li počet usmrcených na 1 000 požárů, pak požáry s nejtragičtějšími následky byly v roce 2021 v Karlovarském kraji – na tisíc požárů připadlo 15,2 usmrcených. V Jihomoravském kraji tato hodnota dosáhla 5,3 a v mezikrajském srovnání byla 5. nejnižší.